

ב"ה

לוח יומי הלכה למעשה

עם פרטי ההלכות והמנהגים
לימי הפורים ה'תשע"ז

מאה וחמשים שנה להסתלקות-הילולא
של כ"ק אדמו"ר הצמח צדק נ"ע

יו"ל על ידי
בד"צ דק"ק קראון הייטס
כאן צוה ה' את הברכה

בס"ד

420 Kingston Ave
b/t Empire Blvd
& Montgomery St
(347) 404-4693

יחי אדונינו מורינו ורבינו
מלך המשיח לעולם ועד

BB Phone Repair
All kinds of repairs

לזכות

הרה"ת שניאור זלמן

וזוגתו מרת שמחה רבקה שיחיו

וילדיהם:

אסתר ברכה, איטא העניא,

אברהם משה,

חי' בתי', חנה וריבה דינה שיחיו

לזכות לוי יצחק בן רייזל

לרפואה שלימה

לזכות

ר' צבי מרדכי בן שרה

וזוגתו מרת שלומית בת

שושנה

וילדיהם:

יוסף יצחק וזוגתו מרים דבורה

וילדיהם: חנה שפרינצא, פייגא

אידל וארי' ליב. משה וזוגתו

רבקה

מנחם מענדל, חנה וחי' מושקא

שיחיו גודמאן

לזכות

הרה"ח הרב ירחמיאל שי' וזוגתו מ' חנה תחי'

וב"ב: חי' מושקא, דבורה לאה, שיינא,

חנה רבקה, דוד, שיינדל גיטל, מנוחה סימא, צבי הירש, יקותיאל דובער

שיחיו בעלינאון

שלוחים בס. פאולו - ברזיל

להצלחה רבה ומופלגה בעבודת השליחות

ולזכות בנם הת' מנחם מענדל שי' לרגל הבר מצוה ב"ג אדר תשע"ז

יהי רצון שישגדל להיות חסיד, ירא שמים ולמדן

נתרם ע"י זקניהם

הרה"ח הרה"ת ר' שמואל שי' וזוגתו מרת שטערנא שרה תחי'

שפריצער

להקדשות של הקבצים הבאים,

וכן להשתתפות בהוצאות הבד"צ

ולתמיכה ברבני השכונה

ניתן ליצור קשר בטלפון: 347.465.7703

או באתר www.crownheightsconnect.com

(האתר הוקם על ידי ידידי הבד"צ)

לוּחַ יוֹמֵי

הַלְכָה לַמַּעֲשֵׂה

עם פרטי ההלכות והמנהגים

לימי הפורים
ה'תשע"ז

נערך על-פי שיעורים שנמסרו
מהמרא-דאתרא וחבר הבד"צ
הרב **יוסף ישעי' ברוין** שליט"א

מאה וחמשים שנה להסתלקות-הילולא
של כ"ק אדמו"ר הצמח צדק נ"ע

מקורות להמובא בפנים ניתן למצוא בשולחן ערוך ונו"כ. ספר המנהגים-חב"ד. לוח כולל חב"ד. שיחות מאמרים ואגרות קודש. **ועוד ועוד.**

* * *

בשיחת יום ב' דר"ה תשנ"ב נאמר: "מצינו לאחרונה, שמדפיסים בלוחות השנה כמה וכמה הלכות השייכות לאותו הזמן, הלכות הצריכות, שתועלת מיוחדת בזה בפרט לאלו שאין להם ספרים מאיזו סיבה שתהי', או שיש להם ואינם יודעים היכן לחפש וכיו"ב, שע"י העיון בלוחות אלו – ע"ד לוח כולל חב"ד (ובב' האופנים או כפי שהוא תלוי על הקיר, או בתור ספר קטן) שמלוקטים בו המנהגים וההלכות הצריכות – מוצאים בנקל את ההלכות האמורות. ולכן דבר נכון ביותר הוא שכא"א יעיין בלוחות הנ"ל, באופן שכל ההלכות דימים אלו יחקקו בזכרונו, מפני שלפעמים כשמתעוררת שאלה בזה נמצאים במעמד ומצב שאסור להפסיק ולשאול, או שאין את מי לשאול, ויתירה מזו – לפעמים אינו יודע כלל שצריך לשאול".

* * *

כרגיל בכגון דא, נדפסו כמה תזכורות מענייני "הלכתא למשיחא", מתוך ציפי' ותשוקה לגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש, שאז אפשר יהי' לקיימן כפשוטן להלכה למעשה מיוסד על הוראות כ"ק אד"ש בריבוי שיחות, ומהן:

"מדובר כמ"פ לאחרונה, אז לויט אלע סימנים שטייען מיר היינט אויף דעם שוועל פון דער גאולה, ווען "הנה זה (משיח) בא", ותיכף ומיד רגע לאח"ז – כבר בא. דערפון איז אויך מובן בנוגע צו דער עבודה פון אידן וואס פאדערט זיך. . אז א אידן'ס אויפפירונג אין אלע ענינים אין זיין טאג טעגלעכן לעבן אויך בזמן הזה תיכף ומיד פאר דער גאולה – איז מעין ובדוגמת דעם לעבן און הנהגה פון אידן בימות המשיח ממש. [וואס דאס איז אויך די **הדגשה המיוחדת בתקופה האחרונה בהנוגע דעם לימוד פון "הלכתא למשיחא", די הלכות וואס זיינען נוגע צו דעם לעבן פון אידן בזמן הגאולה**]. (שיחת שמח"ת תשנ"ב – סה"ש תשנ"ב ע' 39. – חלק מההדגשות אינן במקור).

"מוסיפים גם בהתשוקה והגעגועים להגאולה. . שענין זה נעשה גם ע"י ההוספה בלימוד התורה בעניני הגאולה וביהמ"ק, אשר, הלימוד בענינים אלו ממחר ומזרז עוד יותר קיומם בפועל ממש, כך, שמהלימוד יוצאים תיכף ומיד לפגוש את משיח צדקנו, ואומרים לו שזה-עתה סיימו ללמוד כמה הלכות הקשורות עם ביאתו! נוסף לכך שכיון ש"אחכה לו בכל יום שיבוא", נכללים ב"הלכות הצריכות להן" [לנשים] בכל יום כו"כ דינים דהלכות קרבנות וכיו"ב". (משיחה לנשי ובנות חב"ד, ספר השיחות תש"ג כרך ב ע' 485).

"דער אויבערשטער בעט זיך ביי אידן אז זיי זאלן זיך עוסק זיין ב"סדר קרבנות". . ובכלל זיך עוסק זיין בתורת עולה כו' (וואס

דורכדעם איז כאילו הקריב כו' - און דאס וועט ברענגען דעם הקריב עולה וכו' **כפשוטו** - המלך המשיח כו' בונה המקדש כו' וחוזרין כו' מקריבין קרבנות כו' ככל מצותה האמורה בתורה במהרה בימינו ממש, וכנ"ל - ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו כו' כמצות רצונך. (לקוטי שיחות כרך יח ע' 341).

* * *

מטעם הבד"צ יו"ל מזמן לזמן פרסומים שונים

המעוניינים להצטרף לרשימת המנויים באימייל לגליונות היוצאים לאור מטעם הבד"צ מתבקשים לשלוח אימייל לכתובת:
crownheightsconnect@gmail.com

הערה כללית: הזמנים שנכתבו כאן הם לשכונת קראון הייטס. כיון שאי אפשר לצמצם, וישנם כמה גורמים היכולים להשפיע על הדיוק בזה, לפיכך ראוי להקדים [או לאחר, לפי הענין] את הזמן במידת-מה - ולא לחכות לרגע האחרון.

מבצע פורים:

במכתב כללי מיום י"א אדר ה'תשל"ז (נדפס בלקו"ש חט"ז ע' 619): "מבצע פורים, להשתדל שכל אחד ואחת יקיים כל מצוות ימי הפורים ועניניהם כהלכתם, השתדלות על ידי דבור - הדבור עמהם בדברים היוצאים מן הלב בכ"ז, וע"י מעשה - במקום ובענין שיש צורך: להמציא בעל קריאה (דהמגילה, וביום - גם דפ' ויבוא עמלק), מנות - מוכנות לקיום מצות משלוח מנות, מטבעות - לקיום מצות מתנות לאביונים. ומה טוב - לצרף גם קיצור הלכות פורים הצריכות, ועכ"פ - קיצור פרשת ימי הפורים האלה ותקפו של נס".

ובמכתב כללי מיום י"א אדר"ש ה'תשמ"א (לקו"ש חכ"א ע' 489 ואילך): "אין קאנקרעטע ווערטער: פארשטארקן און פארברייטערן די צוגרייטונגען צו פורים, אין אן אופן אז יעדער איד מנער ועד זקן טף ונשים, זאל מקיים זיין פורים אין דער פולסטער מאס, אריינציעהנדיג אין דעם אלעם - קיום מצוות פורים. . אויך קינדער, א סאך קינדער, אלע קינדער, אינגעלאך און מיידעלאך. און זעלבסט פארשטענדליך, ערמעגליכן און פארזארגן יעדער אידן וואס געפינט זיך אין ספעציעלע אומשטענדן (אין דער ארמיי, בתי זקנים, בתי יתומים, שפיטעלער, בתי האסורים) ער זאל קענען פראווען פורים ווי אויבן געשריבן".

הכנות לפורים

הנותנים משלוח מנות בתוך כלים החייבים בטבילה:

בדרך כלל, אין להטביל כלים שנקנים על מנת לתתם במתנה לאחר, לפני שהם עוברים לרשות המשתמש. לפיכך אין לסמוך על הטבילה הנעשית לפני נתינת המתנה. מי שרוצה בכל זאת להטביל את הכלי עבור מקבל המתנה, יכוון לזכות את הכלי – ע"י אחר – עבור המקבל, ורק אז יכול להטבילו.

אבל, באם שולח כלי מלא אוכל כמתנה, כדרך ששולחים במשלוח מנות, יש מקום לומר שהקונה צריך להטבילו לפני כן. אמנם, מכיון שהדבר בספק, לכן, בכדי לצאת מידי ספק, ראוי שנותן המתנה לא יניח את האוכל ישירות על הכלי, כי אם בתוך שקית נפרדת [נייר אפייה לא מהווה הפסק בין עוגה למגש], כך שהאוכל לא יגע בכלי. וכשתגיע המתנה לידי מקבל המתנה, יטביל המקבל את הכלי בברכה. ומכל מקום, הרוצה להניח את האוכל ישירות על הכלי, יש לו על מה לסמוך, כיון שמעיקר הדין, נראה שפטור מטבילה, ובפרט בכלי זכוכית (שחיובם מדרבנן).

ואם רוצה בדוקא להטביל את הכלי עבור מקבל המתנה, יכול לזכות את הכלי עבור המקבל, כנ"ל.

המקבלים עוגות וכיו"ב במשלוח מנות מאנשים רבים יזהרו בדין הפרשת חלה, שכן גם בעיסות שאין בהן כשיעור, אם הם ממין הראוי להצטרף, והם בכלי אחד, הסל מצרפן לחלה, אפילו אחר שנאפו. והמנהג להקל במונחים במקרר או במקפיא שאינו מצרפן לחלה. והארכנו מזה במ"מ וציונים להלכה יומית אות תקג.

האופה עיסה בשיעור חלה בכדי לחלק ולשלוח משלוח מנות לכמה אנשים אינו מפריש חלה (בברכה). והארכנו מזה במ"מ וציונים להלכה יומית אות רלא ואות שיח.

יום שלישי, ט' אדר

בשיחת ט' אדר תש"נ (סה"ש תש"נ ח"א ע' 326): ט' אדר הוא היום שבו הועבר המרכז של חסידות חב"ד מחצי כדור העליון לחצי כדור התחתון – בבוא כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו לארצות הברית באופן של קביעות (כמדובר כמ"פ). ועיי"ש בהע' 16 השייכות להנזכר במגילת תענית והובא בשו"ע או"ח סתק"פ שגזרו בו תענית שנחלקו ב"ש וב"ה].

אור ליום חמישי, י"א אדר

כל תענית שאוכלים בו בלילה הרי זה אוכל ושותה עד שיעלה עמוד השחר. והוא שלא ישן שינת קבע. אבל אם ישן שינת קבע אינו

חוזר ואוכל ולא שותה, אלא אם כן התנה לאכול או לשתות. והרגיל לשתות בלילה אחר השינה מותר לשתות בלא תנאי.

יום חמישי י"א אדר, תענית אסתר מוקדם

נהגו כל ישראל להתענות בתענית אסתר. מטעמי התענית: לזכר היום בו התענו היהודים כשנקהלו לעמוד על נפשם בי"ג באדר (בשנת ג'תו). וי"א לזכר שלושת הימים בחודש ניסן שבהם התענו אסתר והיהודים אשר בשושן (וראה לקו"ש ח"ו ע' 2-371). בשנה זו, שי"ג באדר חל בשבת, מקדימים להתענות ביום חמישי שלפניו.

החייבים בתענית: מגיל בר-מצוה ובת-מצוה ואילך. זמן התענית: מעלות השחר (לחשבון 16.1 מעלות) **בשעה** (4:56) ועד צאת הכוכבים (6:24). [זמן התענית מעלות השחר - כ"ה בפוסקים. אמנם, בר"ד משיחת ליל עשרה בטבת תשנ"ב נזכר בין הדברים שישנם כמה שעות עד להתחלת התענית בעלוה"ש, או אפילו הזירות [להתחיל להתענות] עוד לפני"ז. ואולי הכוונה להמבואר בכ"מ בכוונת אדה"ז באגה"ת פ"ג (אג"ק חי"ח ע' תקנז, נעתק גם בלקו"ש חט"ל ע' 225. ועד"ז - ובשינויים קלים - במ"מ והגהות לאגה"ת פ"ג). ולהעיר מהוספת המלקט בספר המנהגים ע' 45 בשוה"ג. ועו"ל בפשטות שהכוונה להישן שינת קבע ולא התנה. וכ"מ בשיחה הנ"ל, בסה"ש תשנ"ב ע' 231 הערה 45 בשוה"ג].

חתן וכלה במשך שבעת ימי המשתה, בעלי ברית (המוהל והסנדק ואבי הבן (ובשאר קרואים המנהג לאסור) - בשנה זו שהתענית מוקדם. וי"א בכל תענית אסתר. ולהעיר, שהמנהג בכלל שמשלימים (התענית), מעוברות ומניקות, יולדות כל שלשים יום, ואלו שאינם בקו-הבריאות, פטורים מלהתענות. לפרטים נוספים יש לעשות שאלת רב.

קוראים בתורה בתפילת שחרית ומנחה ("ויחל משה"), ומפטירים בתפילת מנחה כבכל תענית ציבור.

הלכתא למשיחא: "כל הצומות האלו עתידים ליבטל לימות המשיח ולא עוד אלא שהם עתידים להיות ימים טובים וימי ששון ושמחה שנאמר וכו'" (רמב"ם סוף הלכות תעניות - נתבאר בלקוטי שיחות חלק טו ע' 412. ע"ד חיוב סעודה לעת"ל - ראה מג"א הל' ת"ב (סי' תקנ"ב סקי"א). שיחת ב' דר"ה תשנ"ב). בנוגע לתענית אסתר (שלא נזכר בפסוק, ואינו שייך לענין החורבן והגלות) - ראה מכתב שבלקו"ש ח"ו ע' 371 ד"ה וזכרם. התוועדויות תשמ"ו ח"ב ע' 696. אבל ראה ד"ה כי תשא תשמ"ז. התוועדויות תנש"א ח"ב ע' 288. סה"ש תשמ"ח ח"א ע' 292 (ב"כותרת"). ולהעיר מסה"ש תש"נ ח"א ע' 349 הערה 109. ואכ"מ.

בלקוטי שיחות (חי"ז ע' 66 ואילך) מבואר שהתענית (מוקדם) ביום חמישי היא בגדר "תשלומין" לתענית שאמורה היתה להתקיים ביום השבת. ומכל מקום, קטן שהגדיל ביום שבת, מחוייב להתענות

בקטנותו ביום חמישי בתור הכשר לחיובו בתור גדול, יעו"ש. ולהעיר מלקו"ש חל"ה ע' 65].

מנהג ישראל להרבות בצדקה ביום התענית. נוהגין לשער מה שהיה אוכל ביום התענית, ליתן לעניים בערב.

בשחרית: רק הש"ץ אומר עננו, בחזרת הש"ץ, בין ברכת גאל ישראל לברכת רפאנו. [וכן אומרו במנחה, כדלקמן].

שכח השליח ציבור להוסיף עננו, אם עדיין לא סיים ברוך אתה ה' של ברכת רפאנו – יחזור ויאמר עננו. ויתחיל שוב ברכת רפאנו. אבל אם סיים את הברכה – יאמרה בשמע קולנו כיחיד המתפלל, ויחתום "העונה בעת צרה ושומע תפילה". שכח בשמע קולנו – יאמרה בפני עצמה לאחר ברכת שים שלום.

אמירת הסליחות בתוך סדר התפילה.

סדר התפלה לשחרית: לאחר חזרת הש"ץ, תחנון, נפילת אפים, והוא רחום עד שומר ישראל, סליחות, אבינו מלכנו הארוך, ואנחנו לא נדע, חצי קדיש. מוציאים ס"ת וקורין ג' גברי בפרשת ויחל משה.

מחצית השקל: לפני מנחה נוהגים לתת לצדקה (לעניים וכן לצרכי בית הכנסת) שלושה מטבעות (לזכר שלושת הפעמים בהם מופיעה המילה "תרומה" בפרשת שקלים) לזכר "מחצית השקל" שנתרמה מידי שנה, בחודש אדר, לבית-המקדש (כדי שבחודש ניסן יתחילו להקריב קרבנות ציבור מתרומה חדשה). משתמשים במטבעות של חצי דולר. יש המעדיפים להשתמש בדווקא במטבעות העשויים מכסף (ולהעיר מערוה"ש הל' שקלים ס"ב ב"ב-ד וספ"ד ס"ב). וצ"ע שהרי היו שוקלין דרכונות (שקלים פ"ב מ"ג) שהם של זהב (ראה ירושלמי שקלים פ"ג ה"ג. פירש"י בכורות נא, א ד"ה מצרפין. פי' הרע"ב שם ועוד). אבל ראה רמב"ם שקלים פ"א ה"ו שהיו שוקלים בסלעים, ועיי"ש בראב"ד. וראה שקל הקודש שם ה"א ד"ה מחצית. וראה בפירש"י מגילה כט, ב דמשמע קצת שאינו מועיל בפרוטות. אבל ראה חינוך מ' קה. (אלא שבחינוך שם נזכר גם שו"כ, אף דל"מ במצות מחה"ש. וראה מנ"ח ומנחת סולת שם. ועוד. וראה לקו"ש חט"ז ע' 384 הע' 35). [ובדרך החידוד, ילה"ע ממטבע של אש ומשקלה מחה"ש וא"ל הקב"ה זה יתנו (משא"כ במנורה של אש, להדעות שהי' של אש, וי"א גם ארון ושולחן, נאמר וראה ועשה בתבניתם. וראה רבינו בחיי תרומה כה, מ. ומש"כ "זה מעשה המנורה" – י"ל. וראה לקו"ש חל"ח ע' 35 בהערות). וראה תורת משה להחת"ס ריש פ' תשא. לקו"ש שם ע' 387]. וראה יסושה"ה שער יב. מנהגי חת"ס. כה"ח סתרצ"ד סק"כ. שו"ת מנח"א ח"א ס"ל. וראה לקו"ש חכ"ו ע' 236 הע' 58).

ניתן להחליף את המטבעות האישיות עם המטבעות מכסף שאצל הגבאים וכיו"ב.

יש שכתבו שאין לקרוא למטבעות בשם מחצית השקל כי אם זכר למחצית השקל. וכיו"ב. ואין המנהג כן. [וראה שיחת ש"פ שקלים תשכ"ו בטעם שאין חשש בנתינת מחצית השקל משום נראה כמקריב קדשים בחוץ. ולהעיר מלקו"ש חכ"ו הנ"ל].

החייבים במחצית השקל: מגיל עשרים ואילך. ולכמה דעות – מגיל בר-מצוה. בשיחות קודש נזכר שמפורסם המנהג לתת גם עבור כל בני הבית (נשים וקטנים – ראה מנהגי האדמו"ר בספר המנהגים. ויש שנותנים גם עבור עוברים), והנוהגים כן חייבים להמשיך במנהג זה מידי שנה (עד שהבנים מגיעים לגיל בו חייבים בעצמם בנתינה), אלא אם התנו במפורש בפעם הראשונה שעושים כן בלי נדר. בשיחת כ"ד אד"ר תשנ"ב (שיחות קודש תשנ"ב ח"ב ע' 788) נאמר: "מה טוב ומה נעים שיחנכו ג"כ קטנים לתת ג' מחצית השקל מכספם שלהם".

מי שלא נתן לפני מנחה יכול לתת אחריה, או במוצאי שבת לפני קריאת המגילה, או ביום ראשון לפני קריאת המגילה.

אין להשתמש בכספי מעשר ל"מחצית השקל".

מנחה: מוציאים ס"ת וקורין ג' גברי בפרשת ויחל משה. ומפטירין דרשו.

בתפילת העמידה אומרים כולם "עננו" בברכת "שמע קולנו". שכח ולא אמר "עננו" ונזכר לאחר שאמר שם ה' בחתימת "שומע תפלה", יאמרנו (ללא חתימת הברכה) אחר "אלקי נצור", לפני "יהיו לרצון" השני.

בחזרת הש"ץ אומר הש"ץ "עננו" בין "גואל" (ברכת "גואל ישראל") ל"רופא" (ברכת "רפאנו"), וברכת כהנים ("אלקינו ואלקי אבותינו") לפני שים שלום.

השנה, שהתענית מוקדמת, אומרים תחנון ו"אבינו מלכנו" במנחה. סדר התפלה למנחה: וידבר, אשרי, חצי קדיש, ויהי בנסוע, קריאת התורה, הפטורה וברכותי, יהללו, חצי קדיש, שמונה עשרה ("עננו"), חזרת הש"ץ, תחנון, אבינו מלכנו, ואנחנו לא נדע, קדיש תתקבל, עלינו, קדיש יתום.

דברי כבושין אחר מנחה. [ראה לקו"ש ח"כ ע' 352 (וש"נ) ע"ד מנהג כמה קהילות בעבר לומר ביום התענית בזמן מנחה דברי כבושין לעורר לתשובה, ושכדאי לעורר ע"ד מנהג הנ"ל במקום האפשרי – שיאמרו אחר מנחה (לכה"פ כמה מלים) דברי כבושין או מזמור תהלים המתאים, ובמקום שא"פ – שיחשבו עכ"פ דברי כבושין].

בשיחת תענית אסתר מוקדם ה'תשמ"ג נאמר שבקביעות שנה זו, מכיון שתענית אסתר חל ג' ימים לפני פורים נמצא שההכנה לימי הפורים המודגשת בתענית אסתר היא בתוקף יותר במשך שלשה ימים: יום חמישי – תענית אסתר, יום הששי, ויום השבת. ולכן יש לנצל בתכלית השלימות את כל ג' הימים, מתענית אסתר עד ימי הפורים, כדי להוסיף ולהשלים את כל ההכנות הקשורות עם ימי הפורים. ובפשטות: להשתדל שבימי הפורים יהיה אצל כאו"א מישראל מעמד ומצב ד"אורה ושמחה וששון ויקר" ע"י קיום כל המצוות דפורים, ובהקדמה לזה – ידיעת ההלכות כו'. והשתדלות מיוחדת בנוגע ליהודים שזקוקים לעזר מבחוץ כדי שיוכלו לקיים את כל מצוות הפורים, מפני שנמצאים לעת-עתה במעמד ומצב

שאינו מאפשר להם להיות בעלי-בתים על עצמם במלוא מובן המילה (אלו שנמצאים בבית-הרפואה, בית-האסורים וכיו"ב) שגם הם יוכלו לחגוג את ימי הפורים בשמחה רבה, "עד דלא ידע".

הלכתא למשיחא: בזמן הזה, עד שיבוא משיח במהרה בימינו, אין קוראין המגילה אלא בזמנה (ביום י"ד באדר לערי הפרזות ובט"ו באדר למוקפות חומה, אא"כ בשעת הדחק כשיוצא לדרך ואיו לו מגילה, ובלא ברכה). אבל, לעתיד לבוא, כשישראל שרויין על אדמתן ויקדשו על פי הראי' ותחזור המלכות לישראל – כשחל י"ד אדר באחד בשבת [כבקביעות שנה ז], בני הכפרים מקדימין וקוראין מגילה היום, ביום הכניסה (ע"פ מגילה ב, סע"א. ובפירש"י שם, ועיי"ש ברי"ף. רמב"ם הל' מגילה פ"א ה"ט. טור וב"י או"ח רס"י תרפח). [וראה לשון הרמב"ם בפיהמ"ש ריש מגילה. ולהעיר מדרשות חתם סופר ח"א רח, א. אבל עיי"ש רב, א. זכרון סופרים מגילה ז, א ד"ה וימי. ולהעיר שכיון דאתי משיחא הכל עבדים לישראל, ועמדו זרים וגו' ובני נכר אכריכם, וא"כ לכאו' ל"ש ה"ט דמספקין מים ומזון].

צאת הצום (כוכבים בינונים לאדה"ז) בשעה 6:24.

יום ועש"ק, י"ב אדר

מי ששכח לצום אתמול – צם היום.

בשיחת ש"פ תצוה, ערב פורים ה'תש"נ (ספר השיחות ח"א ע' 351 הערה 130) נאמר: "ויש לחקור בנוגע להכנת המגילה מערב שבת – האם כדאי להוציא את המגילה ממקומה הקבוע בכל השנה כולה ולהניחה במקום עראי במשך כל יום השבת (אף שאין זה דרך כבוד) כדי שתהא מוכנה מיד להקריאה במוצאי שבת, ללא טירחא דציבורא שיצטרכו לילך ולהביא המגילה לביהכ"נ".

היוצאים ל"מבצעים" בימי שישי, ומחלקים "משלוח מנות" היום (כיון שהחנויות סגורות בימי ראשון), ידגישו למקבלים שעליהם ליתן משלוח מנות (ומתנות לאביונים) ביום ראשון דוקא, כפשוטו. [וניתן לזכות במשלו"מ ומתל"א ולתת בשליחותם ביום ראשון. וכדאי להתנות שאינו שייך למקבל עד פורים – ראה מג"א סתרצ"ד סק"א ובפמ"ג שם. באה"ט סתרצ"ה סק"ז בשם יד אהרן. דע"ת למהרש"ם שם ס"ד. ערוה"ש שם ס"ז. שו"ת מהרי"א סר"ד. ערך שי סתרצ"ד ס"א. תורה לשמה סקפ"ח. דבר אליהו ס"ט. וראה שיחת פורים תשל"א].

הדלקת נרות (18 דקות לפני השקיעה): 5:39

שבת קודש, י"ג אדר, פרשת תצוה, זכור

שבת לפני פורים מוציאים שני ספרי תורה, הראשון לפרשת השבוע והשני לפרשת זכור (בסוף פרשת כי תצא) שהיא חובה מן התורה

שישמענה כל אדם מישראל, בכדי לזכור את שעשה עמלק לישראל בצאתם ממצרים. ותיקנו לקרותה בעשרה ומתוך ספר תורה בשבת שלפני פורים, כדי להקדים זכירת עמלק ("זכירה") למפלת המן ("עשייה"). [במעלת קביעות שנה זו, שה"זכירה" בסמיכות ממש לה"עשייה" – ראה לקו"ש חכ"ו ע' 20–219. סה"ש תש"נ ע' 340 ואילך].

על השומעים לכוון לצאת מצות זכירת עמלק.

לכמה פוסקים גם נשים חייבות במצוה זו. (כ"ה בכמה שיחות קודש. וראה שו"ת בנין ציון החדשות ס"ח (בשם הג"ר נתן אדלר). דרשות חת"ס דרוש לבר מצוה ח"ג צח, א. שו"ת מהרי"ל דיסקין סי' קב. מנח"א ח"ב ס"א. דרכי חו"ש אות תתלה. וראה בארוכה שד"ח כללים מערכת ז כלל יג. ובפועל, כן נתפשט המנהג בכ"מ, אף שבעבר לא נהגו כך – ראה גם שו"ת תורת חסד ח"א סל"ז. זכר שמחה סע"ה. ועיי"ש בהערות בהמ"ח. סנאן ליאיר ע' קפה (במנהגם). ומדברי כל הראשונים וגדולי הפוסקים שהשמיטו כל הענין לגמרי מוכח דס"ל שפטורות, וכדעת החינוך מ' תרג). באם קשה עלי' לילך לבית הכנסת, תקרא מתוך חומש.

מי שאינו יכול להגיע לבית-הכנסת, עליו לקרוא פרשת זכור מתוך חומש. לכמה פוסקים ניתן בדיעבד לצאת ידי חובה בקריאת-התורה (שלפני קריאת המגילה) ביום פורים.

אומרים "אב הרחמים" (היום יום – תש"ג, כקביעות שנה זו).

מנחה: קריאת התורה (פ' תשא). אין אומרים "צדקתך".

בספר השיחות (שם) נזכר ע"ד "הזהירות שלא לטלטל המגילה עד **לאחרי** צאת השבת (ראה השקו"ט בזה בשערי תשובה או"ח ר"ס תרצג. ערוך השלחן שם ס"ג. ועוד). " [ועיי' בהנסמן שם בשערי תשובה, שלדעת רוב הפוסקים, המגילה אינה מוקצה ומותר להשתמש בה בשבת. ומכל מקום אין להוציא את המגילה ולהכין אותה עבור מוצאי שבת משום הכנה משבת לחול, אם כי המעייין בה בדרך לימוד, מותר. ובערוה"ש שם: "אם יעייין בה להבין בשבת וכו' אפשר דמותר להביא, ומ"מ נזהרים שלא לבא לידי זה". וראה עד"ז בשיחת ש"פ שמיני תשד"מ (לצורך לימוד). וכ"ה בלוח כולל חב"ד. וראה גם תו"ש סש"ח סק"ח (להקל). מו"ק סתרצ"ג ד"ה כשחל. חייא כלל קנה ס"י. פמ"ג סש"ח במ"ז סק"ב (להתיר ביה"ש). ובשיחת ש"פ תצוה ערב פורים תשט"ז (בלתי מוגה) נתבארה ההוראה בעבודת ה' מהמובא בפוסקים (ראה שו"ת חת"ס או"ח סקצ"ה ע"פ מג"א סתרצ"ב סק"ו. פר"ח סתרפ"ח ס"ו (בנוגע לפורים דמוקפין בשבת)) שבשבת ערב פורים מותר לקרוא ולטלטל את המגילה רק עד זמן פלג המנחה].

מותר לשנן את קריאת המגילה בשבת להכין את הקריאה בשביל פורים. ואם עושה בדרך לימוד, עדיף.

אין להתלבש בתחפושת עבור פורים באם ניכר להדיא שאינו תלבושת של שבת. וכן אין להכין ולעשות תרגילים עבור הצגה המתקיימת בפורים.

אין להשתמש ברעשנים בשבת משום מוקצה (סדר אליהו שנת תרכ"ה בשם בעל ראשית ביכורים. ולכאו' ה"ז רק כשמל"א). וכמובן, להביאם בשבת (גם במקום המותר בטלטול) יש בזה גם משום הכנה (עיי"ש). אין לאכול לפני קריאת המגילה וכו' כדלקמן. בקביעות שנה זו, בהתחיל בהיתר – שכן הוא בד"כ שנט"י קודם השקיעה (ותלוי בפלוגתא בפי' התחיל בהיתר – ראה שו"ע אדה"ז ס"ע ס"ה. סרע"א ס"ט. סתפ"ט סי"ז. קו"א סתל"א סק"א במוסגר. וראה אצלנו במ"מ וציונים להלכה יומית אות תרמח) אינו פוסק, ובפרט בדרבנן. [ושאני מבדיקת חמץ שעיקר זמנה בהתחלת הלילה כבקו"א שם. ומשום זריזים מקדימים לחוד א"צ להפסיק]. והחכם עיניו בראשו שלא להגיע לידי כך, ובפרט בהתוועדות דשכיחא שכרות. אמנם, בקהילות חסידים כמדומני שהאריכו בס"ג כרגיל. [ולהעיר ממחה"ש סתרצ"ה סק"א וקישו"ע סקמ"ב ס"ה שהחכם עיניו בראשו למעט קצת באכילתו ביום ליתן מקום לסעודת ליל פורים. וראה מנהגי החת"ס פ"ה סל"ט. וכ"ה בשמו בשפתי חכמים עמ"ס מגילה פתיחה פ"ט סקכ"א. וראה שו"ת בצה"ח ח"ג ס"ה].

הממשיך סעודתו לתוך הלילה, אומר רצה בברכת המזון (באם לא התפלל ערבית עדיין), אבל אינו אומר "ועל הנסים".

[וגם אם אכל כזית משחשיכה, משמע דעת אדה"ז (במוסגר) שאינו אומר "ועל הנסים", ואפשר שיאמרנו ב"הרחמן". וצ"ע (קצות השולחן סמ"ז בבדה"ש סקכ"ג. ולהסברא לומר בהרחמן – ילה"ע מא"א מבוטשאטש סקפ"ח ס"י. וראה שיחת יום ב' דר"ה תשד"מ בסופה. ובגוף הענין – הנה בשו"ע אדה"ז סקפ"ח רסי"ז: "ומ"מ אם נמשכה סעודתו בערב שבת. . תוך הלילה צריך להזכיר. . אם אכל כזית משחשיכה אע"פ שבתחלת הסעודה הי' פטור מלהזכיר. . וה"ה לחנוכה ופורים. . ונוהגין כסברא הראשונה". אמנם, בהמשך הסעיף – במוסגר – כשמוצאי שבת הוא ראש חודש, שמזכיר של שבת וגם של ראש חודש אם אכל כזית משחשיכה, ואין כאן סתירה כיון שמזכיר של שבת תחלה ואח"כ של ראש חודש. וא"כ בנדוד"ד שהזכרת פורים קודמת להזכרת שבת שאני. אבל להעיר מסה"ש תש"ד ע' 40. אג"ק כ"ק אדמו"ר שליט"א חי"ד ע' מג].

בשנה זו שערב פורים חל בשבת, אין להקדים לקרוא מגילה לפני צאת הכוכבים אפילו עבור מי שאנוס וכו' (ראה מג"א סתרצ"ב סק"ג. לבו"ש ופמ"ג שם. וראה בהגהות ברוך טעם שם. שו"ת חת"ס הנ"ל (נז' בשיחת ש"פ תצוה תשט"ז). ועיי"ע פמ"ג שם במ"ז סק"ג בסופו).

הלכתא למשיחא: לרוב הפוסקים (וכ"ה להלכה) – מצות זכירת עמלק נוהגת מן התורה גם בזמן הזה כשאין אפשרות למחיית עמלק. אבל י"א שאינה נוהגת מדאורייתא רק בימות המשיח כשתהי' אפשרות לקיים מצות מחיית עמלק (ראה נר מצוה למהר"י סיד (שאלוניקי תק"ע) ח"א סי"א אות לד (קסח, ב-ג) בדעת הסמ"ג והרמב"ם. וראה גם שו"ת ידי חיים (להבן איש חי) או"ח סתרפ"ה. אבל ראה ברית משה על הסמ"ג (מל"ת רכו). דברי חזקיהו ח"א קונטרס ג' ע' ח ואילך. שו"ת בצל החכמה ח"ו סמ"ח סק"י ויא. וראה בארוכה לקו"ש חכ"א דלקמן).

לגבי מצות זכירת עמלק בימות המשיח **לאחרי** שכבר נתקיימה מחיית עמלק – כתב המנחת חינוך (מצוה תרג – הובא בלקו"ש חי"ד ע' 91 הערה 24): "אפשר אף בביאת משיחנו שיכרת עמלק מכל וכל ולא יהי' זכר להם, מ"מ הזכירה יהי' תמיד מ"ע, לזכור ולא לשכוח". (ובלקו"ש שם: "וצ"ע שכותב זה בדרך אפשר והרי . . לכאורה ודאי הוא". ועד"ז נתבאר בארוכה בשיחת ש"פ תצוה תש"מ. ש"פ צו תשד"מ. וראה באו"א במלאכת שלמה מגילה פ"ג מ"ד – הובא בלקו"ש חכ"א ע' 191 הערה 26. אבל עיי"ש בפנים השיחה. ולהעיר מתיב"ע תצא כה, יט לגבי מל"ת ד"לא תשכח": "ואפילו ליומי מלכא משיחא לא תתנשי". אבל להעיר מרבינו בחיי תצא שם. וכ"מ פבי הרמב"ן עה"ת שם. [ומש"כ בתיב"ע בשלח יז, טז לגבי מצות מחיית עמלק "מדרא דמשיחא ומדרא דעלמא דאתי" (ועד"ז במכילתא שם) – נתבאר בשיחת ליל שמח"ת תשמ"ו. וראה גם שיחת ש"פ תצוה תשמ"ז]. וילה"ע מחדא"ג מהרש"א (ברכות יג, רע"א) דבמקום דכתיב בי' זכר, גם לעתיד לא יבטל הזכר לגמרי).

מוצאי שבת קודש, אור לי"ד אדר ליל פורים

מוצאי שבת קודש בשעה: 6:40.

בצאת השבת אומרים "ברוך המבדיל בין קודש לחול" לפני שעושים מלאכת חול לקראת פורים. [ולגבי איסור הכנה משבת לחול – ראה שו"ע אדה"ז סרצ"ט סט"ו. סתרכ"ג סי"א. סתרכ"ד סט"ו. וראה א"ר סרצ"ט סקכ"ב. ובשינוי קצת – במשנ"ב סק"מ. אבל ראה מט"א סתקצ"ט ס"ה ובאלף המגן למט"א שם סק"ה. שש"כ פנ"ט הע' יא ואילך].

נהגו ללבוש פרצופים (=מסיכות) לפורים. וראה שיחת תענית אסת"ר תשמ"ט שנעשה בעיקר ע"י קטנים. (וראה שיחת ש"פ ויקרא תשמ"ח ע"ד לבישת עטרה). ויזהר שלא יהא בהם חשש שעטנז דאורייתא. בנוגע ללבישת בגדים שיש בהם כלאים דרבנן (להעיר מחוות יאיר חדש באור עולם סק"י) ובגדי אשה לאיש – יש שהתירו לשמחת פורים (רמ"א סוסי' תרצ"ו. וראה כללים ושאלות מהה"מ לאדה"ז במגיד דבריו ליעקב ע' שצא. וראה שיחת תענית אסת"ר הנ"ל. פורים תשמ"ט. שמח"ת תשכ"ז נד' במכתבים מבית חיינו ע' 32)). והרבה פוסקים (שו"ת הרמב"ם – הובא בברכ"י, היראים, הב"ח, ט"ז וש"ך ועוד. ובערוה"ש שבזמנינו ערבה כל שמחה ואין להתיר) שללו בתוקף. ואכ"מ.

לענין חיוב ציצית בתחפושות, לדוגמא במעיל שבתחפושות של כהן גדול (במעיל כה"ג עצמו, שקו"ט בזה. וראה הנסמן בשערים מצויינים בהלכה עמ"ס זבחים (נמצא בדפוס) – לרב אחאי גאון אחי וראש הרמ"ש שליט"א – פח, ב), מכיון שהדבר בספק, כדאי לעגל [הצדדים לקולא: בתחפושת של קטן שלא הגיע לחינוך (וראה משמעות שו"ע אדה"ז סי"ד ס"ד דליכא משום איסור ספי' בידיים. וי"ל ע"פ מג"א סתע"א סק"ז. אבל בשו"ע אדה"ז שם כ' באו"א. וי"ל עד"ז ע"פ סברת המרדכי, הובא בשו"ע אדה"ז סי"ג ס"ו),

ואפ' בהגיע לחינוך – מדין טלית שאולה שאינו קנוי להקטן, וכן יש לצרף הדעות בבגד העשוי לכבוד (ראה ב"י ס"י. וראה בנדון עד"ז בשו"ת לב חיים או"ח סע"ז), ובנדו"ז אין כוונת לבישתם לצורך לבישה מחום וקור. ויש לדמות ללובש להעביר המכס (ראה ד"מ או"ח סתרצ"ו סק"ה שכתב כן בנדו"ד לענין כלאים. ולענין ציצית – ראה מג"א סי"ט סק"ב. וצ"ע מרמ"א יו"ד סש"א ס"ו שנקט לקולא)). ולאידך, אינו מברך על טלית גדול שלובש לתחפושת. מעריב: בבת-הכנסת נוהגים להתפלל מעריב באיחור מה, כדי שהקהל יספיקו להתכונן לקריאת המגילה (להביא המגילה מהבית וכו').

יש לזכור שלא לאכול קודם קריאת המגילה והבדלה שאחריה. מי שהוא חלוש וזקוק לאכילה מבדיל לפני המגילה.

הקורא את המגילה בביתו יבדיל לפני קריאת המגילה, אבל לא יאכל עד אחרי קריאת המגילה.

בתפילת העמידה אומרים "אתה חוננתנו", "ועל הנסים". דיני השוכח, מפורטים לקמן. אח"כ קדיש "תתקבל" וקריאת המגילה. דיני ומנהגי הקריאה, מפורטים לקמן.

אחרי קריאת המגילה וברכה שלאחריה אומרים "שושנת יעקב" "ויהי נועם" "ואתה קדוש" קדיש שלם (בלא "תתקבל") ו"עלינו".

הבדלה (כרגיל, כולל ברכת "מאורי האש") אחר קריאת המגילה. אחרי הבדלה: "ויתן לך".

ניתן לקרוא את המגילה כל הלילה, עד עלות השחר. [ובא"ר סתרפ"ח סקי"ט שלכתחילה צ"ל לפני חצות הלילה. אבל אין כן דעת רוב הפוסקים – ראה מג"א סתרפ"ז סק"א. ועוד. ופשוט, שמ"מ מדין זריזין מקדימין למצות יש להקדים ככל האפשר].

גם בלילה, וגם כשחל פורים במוצאי שבת, נוהגים בשמחת פורים ומרבים קצת בסעודה (בנוסף לחובת מלוה מלכה).

נכון שימצא בביתו נרות דולקים ושלחן ערוך. יש שאינם אוכלים בשר בליל פורים, כדי להדגיש שאין יוצאים אז חובת סעודת פורים. סוף זמן קידוש לבנה לכתחילה – כל הלילה (ליל פורים).

לתשומת לב: בארצות הברית מחליפים הלילה את השעון לשעון קיץ. כלומר בשעה 2 לפנות בוקר מחליפים את השעון לשעה 3.

יום ראשון, י"ד אדר, פורים

מצוות פורים ניתן לקיימן מנץ החמה (לערך 7:12 בבוקר) ועד השקיעה (לערך 6:59 בערב).

ב"רשימת מנהגי פורים שיש בהם חידוש" (ספר המנהגים ע' 74) בתחילת "מנהגי האדמו"ר" – ובהערה שם – "מובן שאין זה הוראה לרבים" (ולהעיר משיחת ש"פ תצוה תשמ"ה ע"ד מנהגים שנהגו בהם רק

רבתינו נשיאינו שמיד עם פרסומם נעשו שייכים לכאו"א, ובשיחת ש"פ דברים תשמ"ז על אלו שהתפרסמו עם הדגשה שאינם הוראה לרבים [כמו בהערה הנ"ל] שעכ"פ יש בזה לימוד והוראה [וע"ד המבואר בשיחות כ' אב תשי"ד וש"פ קרח תשח"י על הנלמד מהמנהג להתענות ביום חופת בנותיו]. ובשיחת י"ט אלול תשמ"ח - לענין משי: "לבוש משי כמו בשבת ויום טוב". [ועוד שם אודות "סויבלענע היטל" בסעודת פורים. ועד"ז במנהגי פורים (בפאריז) צ"ח: "לבוש משי. [ורק] לשלחן [לבוש] בשטריימיל". ולהעיר מד"מ ורמ"א או"ח סתרצ"ה (ס"ב - ממהרי"ל, ויעו"ש במהרי"ל). ובנימוקי או"ח על אתר (ומצייין לספרו אות חיים ושלוש (ע' רב), עיי"ש) שבק"ק קראקא, באתרא דהרמ"א, לא נהגו כמותו. ובמנהגים דק"ק וורמיישא (לר"י שמש) ע' רסא שרק הנשים נהגו בבגדי יו"ט. [ועד"ז - ע"ד הסוד - בס' עטרת תפארת להבא"ח (כתר מלכות אות 10)]. ובס' עבודת ישראל לפורים ש"בפורים אין מן הצורך ללבוש בגדי יו"ט כי האור הזה שזורח למטה אינו כ"כ גדול", עיי"ש (ע"ד בגדי שבת. ועד"ז בשער המפקד מנהגי ירושלים ע' קנג - בנהר פקוד אות ד). ולהעיר מפיו' אבן יחיא למגילת אסתר ט, יט: "שמחה ומשתה ויום טוב - לאוסרו במלאכה שלא יראה בה עושה סימן ברכה לעולם ולכבדו בכסות נקי". (ואולי כוונתו רק "מעיקרא", אבל "לבסוף (שם ט, כב) כתיב 'לעשות אותם ימי משתה ושמחה' ואילו יו"ט לא כתיב", לפי ש"מלאכה לא קבילו עלייהו" (מגילה ה, ב), וא"כ ה"נ שלא קבילו לכבדו בכסות נקי'. או יאמר, שמצד המנהג ש"נהגו בהן איסור" במלאכה (מגילה שם), ועד שנפסקה ההלכה (שו"ע סתרצ"ו ס"א) שאינו רואה סימן ברכה לעולם, ה"נ בכסות נקי'. וראה גם בצוואת יש נוחלין (בפרק אזהרת שבת ויו"ט) החילוק בין בגדי שבת, יו"ט ופורים. וראה בהמובא במועד לכל חי (להגר"ח פאלאגי - סל"א אות חי). ובמנהגי הרש"ש סל"ח: בגדי שבת או בגדים חמודים. ועד"ז בבא"ח תצוה סכ"ב: בגדי שבת או בגדים אחרים שהם חשובים ולא ילבשו בגדי חול].

סוף זמן קריאת שמע 10:06 (לפי שעון קיין).

משכימין לבית הכנסת. גם ביום אין לאכול קודם קריאת המגילה. ואדרבה, קריאת היום חמורה יותר (משנ"ב סתרצ"ב סקט"ו). אבל, יש מקום להקל בשתי'. ובמקום הצורך - גם בטעימה (אכילת פירות וירקות ושתיית משקה שאינו משכר אפילו הרבה, ואכילת מזונות עד כביצה). [במג"א סתרצ"ב סק"ז שטעימה שרי אבל אין להקל אלא לצורך גדול. וכפה"נ מחמת ד' שו"ת תה"ד סי' קט שהביא, שמגילה חמירא מק"ש. ותלוי בב' הטעמים שהביא שם. ואת"ל שהטעם שיש בה שהות טובא, והיינו שזמנו כל היום, וחיישינן שמא יפשע - לפ"ז לפני התפלה ל"ח כיון שצריך להתפלל. (ובשו"ת תה"ד מיירי בהתפלל ערבית מפלה"מ. ולהעיר מכה"ח סתרצ"ב סקל"ה שלא נאסר באכילה כ"א משהתפלל שחרית דאז חל עליו קריאת המגילה. וצ"ע). אבל יל"פ שיש בקריאה גופה שהות טובא. וראה מג"א סרל"ה סק"ד. סתרנ"ב סק"ד. ואיך שיהי, דין טעימה הוא רק חומרא בעלמא וממדת חסידות. אבל בקריאת הלילה - כיון ששרוי בתענית חיישינן שימשוך באכילה (ראה א"ר סתרצ"ב סקי"א. אבל להעיר משו"ע אדה"ז סת"ע ס"ז. ובלבוש ס"ד: שכן תיקנו לקרות המגילה קודם האכילה שלא יבא לבטלה). ושתיית חמין - אינה בכלל טעימה (ערוה"ש סתרנ"ב ס"ה. ועוד)].

אין אומרים תחנון.

אחרי תפילת העמידה (וחצי קדיש שלאחריה) קוראים בתורה (פרשת ויבא עמלק. מי שלא שמע פרשת זכור מכוון לצאת ידי חובתו בשמיעת קריאה זו).

אחרי קריאת התורה – קריאת המגילה.

מי שעדיין לא נתן "מחצית השקל" עושה זאת לפני המגילה.

אין לחלוץ התפילין עד אחר קריאת המגילה. [מג"א סתרצ"ג סק"ב בשם מט"מ. והטעם משום דדרשינן ויקר אלו תפילין (כ"כ במט"מ סתת"כ). ובפמ"ג בא"א שם דקאי אפילו במי שהתפלל כבר ועתה שומע מגילה. ובספר המנהגים חב"ד: ביום גם שמיעת וקריאת המגילה בתפילין דרש"י. ועיי"ש בהערה. ולהעיר מהמנהג (מועד לכל חי סל"א סקפ"ח. כה"ח סתר"צ סק"צ. ועוד. וכן ראינו מעשה רב) למשמש בתפילין של ראש בעת קריאת מלת "ויקר".]

באמירת "שהחיינו" מכוונים (מלבד על קריאת המגילה, גם) לצאת ידי חובת כל מצוות החג: משלוח מנות, מתנות לאביונים וסעודת פורים.

אחרי קריאת המגילה וברכה שלאחריה אומרים "שושנת יעקב", "אשרי" "ובא לציון" וקדיש שלם – ואחר כך מחזירין הספר תורה להיכל.

תזכורת: מרוב הטרדות במצוות היום, להיזהר שלא לשכוח מלהתפלל מנחה.

תזכורת: לא לשכוח להשלים שיעורים היומיים, ובפרט – השיעורים השווים לכל נפש, שיעורי חומש (בשנה זו, שיעור ארוך – פרשת תשא עד שני. השייכות לפורים – ראה שיחת פורים וכי תשא תשכ"ו. סה"ש תש"נ ח"א ע' 346 הע' 64) תהלים, ותניא (השייכות לפורים – ראה שיחת פורים תשכ"ג), ושיעור רמב"ם.

תפילת מנחה (עם "ועל הנסים") קודם סעודת פורים.

אין לעשות מלאכה בפורים (והעושה בו מלאכה אינו רואה מאותה מלאכה סימן ברכה לעולם). וע"י גוי מותר. מלאכות קלות שאין בהן שיהוי מותר. אבל יזהר שלא יתבטל משמחת היום. לצורך פורים מותר לעשות אפילו מלאכות גמורות. פרקמטיא מותר כיון ששמחה היא לו, ויזהר שלא ימשוך בה ויתבטל משמחת פורים. ויש שנהגו להחמיר אא"כ הוא להרויח לצורך סעודת פורים. [בנוגע לכיבוס במכונת כביסה, שאין בו שיהוי, מקום להקל. בנוגע לתספורת – כיון שהוא לצורך פורים ושמחה היא לו, יש להקל].

הלכתא למשיחא: לעתיד לבוא יהא פורים אסור בעשיית מלאכה מן

הדין, וכדין יום טוב – מחשבות חרוץ אות כ (פיעטרקוב תער"ב – פת, רע"ג).

וכבר קדמו עד"ז ביערות דבש ח"ב (דרשות בק"ק אה"ו דרשה א' (בדפוס ווארשא

– קק, ב)). [ולהעיר מדרשות חת"ס ח"א לפורים תקס"ד (קצז, ג). ושם – לז' אד"ש תקפ"ו (קנג, ד)].

הלכתא למשיחא: אמרו חז"ל שכל המועדים עתידין ליבטל וימי הפורים אינן בטלים לעולם. ונתבאר בכ"מ. וגם בכ"מ בדא"ח.

כל הגברים והנשים, כולל קטנים שהגיעו לחינוך, מחוייבים ב:

א. שמיעת קריאת המגילה

חייבים לשמוע את המגילה פעמיים: פעם בלילה ופעם נוספת ביום. [ב"מבצעים" כשאי אפשר לקרוא מגילה פעמיים – אין לדחות קריאת הלילה ח"ו מפני מצוה העתידה לבוא, ומחוייב לשמוע קריאת הלילה אף שעי"ז מטיל בספק האפשרות לשמוע ביום – ראה מה שהארכנו מזה בקובץ התמים אדר תשס"ד. ואכ"מ].

מחנכים את הקטנים למצוות שמיעת המגילה. נהוג להביא לבית – הכנסת גם את הקטנים ביותר (באם אינם מפריעים). הורים ישגחו על ילדיהם שיקשיבו לקריאה ולא יפריעו.

צריך לעשות השתדלות מירבית לשמוע את המגילה בבית – הכנסת, ברוב עם (ולפחות בעשרה, אף שמותר לקרוא גם בפחות בעשרה). המתפלל בקביעות בבית הכנסת במנין המיוחד לו, אינו צריך ללכת לבית הכנסת גדול יותר.

הקורא את המגילה (ולמנהגנו – גם השומעים מתוך מגילה כשרה) פושט אותה מכריכתה כאיגרת, וכופלה יריעה על יריעה. ולמנהגנו – הכפילה היא לשלושה חלקים.

לפני הקריאה מברכים שלוש ברכות: "על מקרא מגילה", "שעשה נסים" ו"שהחיינו" (גם ביום).

נכון שהקהל יעמוד בשעת שמיעת הברכות.

הקורא מכוון להוציא את השומעים.

יש להקשיב לברכות ולא לענות "ברוך הוא וברוך שמו", אלא רק "אמן", ומכוונים לצאת ידי חובה.

מי שהגיע באיחור יאמר את הברכות לבד, באופן שיסיימן קודם הקריאה.

מי שכבר יצא ידי חובה וכעת קורא להוציא אחרים, יברכו רק השומעים ובעמידה. וטוב שיברך אחד מהם בקול ("על מקרא מגילה", "שעשה נסים", "שהחיינו") ויכוון להוציא את שאר השומעים (שצריכים לעמוד אף הם). כשקורא להוציא נשים, אומרות הנשים בברכה ראשונה: "לשמוע מגילה" (וי"א "על מקרא מגילה").

אין יוצאים ידי חובה בשמיעת המגילה ע"י רמקול, טלפון, רדיו

וכיו"ב. [בנוגע למכשירי שמיעה, באם רק מחזקים את הקול באופן מכני, ולא ע"י זרם אלקטרי, יוצא בזה ידי חובת קריאת המגילה. י"א שאם שומע גם ללא המכשיר שמיעה, והמכשיר רק מגביר את הקול, יוצא ידי חובתו].

אסור לדבר בשעת קריאת המגילה, החל מהברכה הראשונה שלפניה ועד לברכה שאחריה.

מי שיש לו מגילה כשרה והוא בקי לקרוא כדבעי, יכול לקרוא מתוכה, ביחד עם הקורא, וצריך שישמיע לאזניו, אבל בשקט, באופן שלא יפריע לאחרים.

מגילת אסתר כשרה בדיעבד גם אם חסרות בה תיבות או פסוקים, ובלבד שהחסרון הוא עד חציה. אם חסרה המגילה בתחילתה, בסופה או ענין שלם אפילו באמצעה – פסולה, אפילו החסרון הוא במיעוטה.

באם עוקב אחר הקריאה ממגילה מודפסת (בחומש וכיו"ב) אין לו לקרוא ביחד עם הקורא, אלא אם החסיר כמה מילים [פחות מחצי המגילה, כנ"ל. ואם החסיר השומע בתחילתה או בסופה או ענין שלם – ראה בבה"ל סתר"צ ס"ג ד"ה דוקא. שו"ת עמק התשובה ח"ג סס"ב. ועשרת בני המן י"א שה"ה כענין שלם – ראה שו"ת שבה"ל ח"ג ספ"ז. ח"ז סק"ט (בישוב קושיית הפמ"ג. ועייג"כ בנחל אשכול הל' ס"ת סט"ו). וכבר קדמו בשו"ת תשורת שי ח"א סע"ט. חסל"א מהדו"ק או"ח סס"ז. אבל ראה שו"ת שנות חיים הל' סת"ם סנ"ב. ועפ"ז נראה דעדיף לקרותם שלא בנשימה אחת מלקרות כל הענין בע"פ (לדעת הבגדי ישע או"ח סתר"צ ס"ד. וכש"כ בהשומע מן הקורא, ע"פ עמק התשובה הנ"ל). אבל, להעיר משו"ת קנה בשם ח"ד סל"ז], שיכול להשלים בקריאה מהנדפס – בלחש אבל באופן שישמיע לאזניו – וימשיך לקרוא עד שישגיג את הקורא, ואז ימשיך לשמוע. (אבל אין להשלים מה שהחסיר תוך כדי שמיעת המשך הקריאה מהקורא, שה"ז כקורא למפרע, ואם קרא למפרע רק תיבה אחת לא יצא. ואם ירצה בדוקא, יכול גם לקרוא כל המגילה מלה במלה עם הקורא מתוך החומש ולהתנות שבאם אינו שומע מלה מסוימת מהקורא יוצא ידי חובתו במלה הנ"ל בקריאה שלו). ועדיף שישלים את שהחסיר בשמיעתו בקריאה מתוך מגילה כשרה, ועל כן ראוי ונכון שתהא לפני כל א' מגילה כשרה.

חייבים לשמוע כל מילה מקריאת המגילה, מתחילתה ועד סופה, לפי הסדר. מי שלא שמע אפילו מילה אחת – לא יצא. אבל אם שמע ולא כיון בכל מילה יצא, ואם היה לבו פונה ומחשב דברים אחרים לא יצא. ולכן נכון לעקוב אחרי הקורא מתוך מגילה כשרה, או לפחות עם מגילה מודפסת.

ארבעת הפסוקים של גאולה שאף השומעים אומרים אותם בקול (לפני שיקראם בעל הקריאה) הן: "איש יהודי וגו'". "ומרדכי יצא וגו'". "ליהודים היתה וגו'". "כי מרדכי היהודי וגו'", ומזדרזים לסיימם טרם שיקראם בעל הקריאה.

עשרת בני המן נקראים אף הם בקול ע"י הציבור ובנשימה אחת, החל מהמלים "חמש מאות איש" ועד "עשרת".

במנהגי חב"ד לפורים כתוב שמכים "המן" איזה פעמים במשך הקריאה (במקום שנזכר באיזה תואר: "האגגי", "הרע" וכיו"ב). וימתין הקורא מלקרוא עד שיגמרו הקהל להרעיש.

ונשמרתם מאד לנפשתיכם: משחקים מסוכנים כמו פיקות ונפצים עלולים לגרום לנזקים חמורים. אין לשמור פיקות וקפצונים בכיס מחשש להתפוצצות, ואין "לירות" אותם בקירבת האוזניים והעיניים.

מנענעים את המגילה באמירת "האגרת הזאת", "אגרת הפורים הזאת השנית".

ברכת "הרב את ריבנו" (שאחר קריאת המגילה) נאמרת רק כשהקריאה הייתה בציבור, אבל לא ביחיד (פסק אדה"ז בסידורו. ומ"מנהגי האדמו"ר" – "מובן שאין זה הוראה לרבים" – שמברך גם ביחיד. וראה לקו"ש חל"א ע' 279. ובשיחת ש"פ תולדות תשמ"ח ע"ד מנהגים שנתגלו רק ליחידי סגולה, להיותם ענינים השייכים להם).

מברך ואח"כ כורך את המגילה. וראה שיחת פורים תשט"ז.

הלכתא למשיחא: "כל ספרי הנביאים וכל הכתובים עתידין ליבטל לימות המשיח חוץ ממגילת אסתר, והרי היא קיימת כחמשה חומשי תורה וכהלכות של תורה שבעל פה, שאינן בטלין לעולם" (רמב"ם סוף הלכות מגילה. ומקורו - ראה בלקו"ש חכ"ו ע' 222. ונת' שם ע' 226 ואילך).

ב. אמירת "ועל הנסים"

ערבית: אין להפסיק בין ברכת 'השכיבנו' ל'שמונה עשרה' להכריז 'ועל הנסים'.

אומרים "ועל הנסים" בתפילת העמידה ובברכת-המזון, הן בליל פורים והן ביום, כדי להודות לה' על הנסים.

בתפילת העמידה אומרים זאת בברכת "מודים".

שכח לומר ועל הניסים בתפילה ונזכר לפני שאמר את השם בברכת הטוב שמך – חוזר ומתחיל ועל הניסים. אבל אם לא נזכר עד לאחר שאמר את השם אינו חוזר (יש אומרים שיאמר לפני יהיו לרצון השני: "הרחמן הוא יעשה לנו נסים כמו שעשה לאבותינו בימים ההם בזמן הזה בימי מרדכי ואסתר וכו'").

אין לדלג לכתחילה ועל הנסים כדי שיוכל לענות קדושה ומודים.

אומרים בברכת המזון, בברכת הארץ ("נודה לך") ועל הנסים. אם שכח לומר ועל הניסים ונזכר לפני שאמר את השם בברכת על הארץ ועל המזון, חוזר ומתחיל ועל הניסים. אך אם נזכר לאחר שאמר את השם אינו חוזר שהזכרת פורים אינה חובה כלל בברכת המזון. ומכל מקום יכול לומר בתוך הרחמן, שכשגיע אצל הרחמן ("הוא

יזכנו"), יאמר "הרחמן הוא יעשה לנו נסים כמו שעשה לאבותינו בימים ההם בזמן הזה בימי מרדכי וכו'". וכן יש לנהוג.

י"א שצריך לומר "מגדול" בסיום ברכת המזון בחנוכה ובפורים, אך "מעשה רב" (בהתוועדות קודש זאת חנוכה ה'תשל"ח) לומר "מגדיל" בחנוכה, ולכאורה כן הוא גם בפורים.

בנוגע לברכת שעשה ניסים ושהחיינו על עיצומו של יום – ראה מאירי מגילה ד, א. מג"א סתרצ"ב סק"א ובלבו"ש לשם. מו"ק שם. בה"ל שם ס"א ד"ה ושהחיינו. לקו"ש ח"א ע' 346. סה"ש תשמ"ט ח"ב ע' 738 ואילך. וראה שיחת ש"פ צו תשי"ד. ועצ"ע.

ג. "מתנות לאביונים"

כל אחד ואחת, כולל קטנים מגיל חינוך (ואפילו ספק אם הגיעו לחינוך) חייב לתת ביום הפורים (ולא בליל פורים או במוצא) לפחות לשני עניים כסף או שווה כסף, לכל אחד לכל הפחות בשווי פרוטה, לערך 5 סנט לכל עני (ריטב"א מגילה ז, א. משנ"ב סתרצ"ד סק"ב. וראה שיחת ז' אד"ש תשל"ו. שיחות ש"פ משפטים ופורים תשכ"ג. וראה אג"ק חכ"ב ע' תכג. ועייג"כ אג"ק ח"כ ע' קעז). כמובן שזהו השיעור המינימלי, אך נכון וראוי להרבות במתנות לאביונים. וראוי ליתן למה שיותר עניים (ב"ח).

מי שאינו מוצא עני יכול לייחד בפורים את הכסף על מנת לתתו אחר כך, או לתת לגבאי צדקה.

יש להחמיר שאשה נשואה וכן ילדים הסמוכים על שולחן אביהם לא יסתפקו בכך שהבעל והאב נתן "מתנות לאביונים" אלא יתנו משלהם (וראה מג"א סתרצ"ה סקי"ד. אג"ק ח"כ ע' קעז).

אין מדקדקין במעות פורים, אלא כל מי שפושט ידו ליטול נותנים לו. נהגו ליתן דמי פורים לכל עובדי עבודת הקדש הרבנים והחזנים והשמשים והמלמדים, וכן למוסדות התורה וכו', שעניניהם של אלו נשואות לדמי פורים, אבל אין יוצאים בזה יד"ח מתנות לאביונים.

"מוטב לאדם להרבות במתנות לאביונים מלהרבות בסעודתו ובשילוח מנות לרעיו, שאין שם שמחה גדולה ומפוארה אלא לשמח לב עניים ויתומים ואלמנות וגרים שהמשמח לב האומללים האלו דומה לשכינה".

את השיעור המינימלי של מתנות לאביונים אין ליתן מכספי מעשר.

הלכתא למשיחא: בספר השיחות תש"נ ח"א ע' 310 הערה 114 - "ויש לעיין כיצד יהי' קיום המצוה ד"מתנות לאביונים" כשיקויים היעוד "אפס כי לא יהי' בך אביון" (פ' ראה טו, ד). [וראה גם מעיל צדקה סי' א' שלח וסי' א' תקעג. וכן הקשו בשו"ת שיח יצחק ששע"ח. ארץ צבי מועדים זכור תרפ"ג. שו"ת ויצבור יוסף סמ"ה סק"ב. ונסמנו בקובץ נזר התורה אדר תשס"ז ע' רצא. ולהעיר מס' אהלים למהרי"ל דיסקין לשו"ע או"ח סוסי' תרצד. ויש להעיר גם משו"ת מהר"י אסאד חאו"ח סר"ו שבזמן שקיבלו פורים כיו"ט הי' אסור במתנות

יו"ל ע"י בית דין צדק דק"ק קראון הייטס | כא

לאביונים משום מוקצה. [אבל ראה יערות דבש ח"ב (דרשות בק"ק אה"ו דרשה ו' (בדפוס ווארשא - קמב, א)). והרי י"א שלעת"ל יהא דינו כיו"ט (כדלעיל)].

ד. "משלוח מנות"

כל אחד ואחת, כולל קטנים מגיל חינוך (ואפילו ספק אם הגיעו לחינוך) חייב לשלוח ביום הפורים (ולא בליל פורים או במוצאון) לפחות לאחד מרעיו, איש לאיש ואשה לאשה, לכל הפחות שתי מנות (שני סוגי מאכל שונים, מוכנים לאכילה מיידית. ולדוגמא: תפוח וסוכריה. חתיכת עוגה וסודה או מיץ. (וראה מה שהארכנו בגליון התמים אדר תשס"א). אפשר גם מאכלים כאלו שברכתם שווה) כדי להרבות ריעות. וכל המרבה לשלוח מנות לריעים משובח. (במנהגי האדמו"ר בספר המנהגים: משלוח מנות לשלשה אנשים מאכל ומשקה).

לטעמי המצוה (והנפק"מ בהלכה) – ראה בארוכה שיחת פורים תש"כ. פורים וש"פ תשא תשל"א. לקו"ש חט"ז ע' 367 ואילך.

יש להחמיר שאשה נשואה וכן ילדים הסמוכים על שולחן אביהם לא יסתפקו בכך שהבעל והאב שלח "משלוח מנות" אלא ישלחו "משלוח מנות" משלהם.

נוהגים לשלוח "משלוח מנות" באמצעות שליח, ובשליחות זו נוהגים להשתמש גם בקטנים.

ראוי שכל אחת מה"מנות" תהא חשובה ומכובדת, ולפחות בשיעור "כזית" (וראה שיחת פורים ה'תשכ"ג. ז' אד"ש ה'תשל"ו. וראה מה שכתבנו בגליון התמים שם הערה 5).

אבל (ל"ע) בתוך שלשים או בשנת האבלות על הוריו חייב במשלוח מנות, אך רק מאכלים פשוטים, ולא "תפנוקים העשויים לשמחה". ולא ישלח להרבה אנשים.

אין שולחים משלוח מנות לאבל (ל"ע) בתוך שלושים, או בשנת האבלות על הוריו. אך ניתן לשלוח לבני המשפחה. ואם שלחו לאבל מותר לו לקבל.

עני המקבל מן הצדקה חייב במשלוח מנות. ואם אין לו, יחליף סעודתו עם חברו.

השולח "משלוח מנות" לבית חברו, ואין החבר בבית ויקבל המשלוח רק אחר פורים – ייתכן שלא יצא ידי חובה.

נהגו העולם להקל לסמוך על השליח שעשה שליחותו (וכן במתנות לאביונים), וא"צ לברר שנתקיימה השליחות, שחזקה שליח עושה שליחותו. ונת' בארוכה בנספח שבסוף החוברת.

ה. אכילת סעודת פורים

ימי פורים הם ימי משתה ושמחה ואסורים בהספד ותענית. שמחת פורים גדולה הרבה משמחת יום טוב.

צריך לאכול לפחות סעודה אחת ביום פורים כדי לשמוח בשמחת פורים. ויקבץ אנשי ביתו וחבריו לשמוח כראוי.

מנחה מוקדמת (עם ועל הנסים, ואין אומרים תחנון), ואח"כ הסעודה. מתחילים את הסעודה לקראת סוף היום – כיון שעסוקים במקרא מגילה, משלוח מנות ומתנות לאביונים – ומנהגן של ישראל להמשיך את הסעודה לתוך הלילה (ומי שרוצה לעשות את הסעודה בשחרית הרשות בידו). ורוב הסעודה צריכה להיות ביום. ועכ"פ יאכל כביצה, או לפחות כזית, לפני השקיעה.

מצוה להרבות בסעודת פורים. ויש להדליק נרות דרך שמחה.

כדאי שהסעודה תהיה עם נטילת ידים, ותכלול בתוכה בשר.

נוהגים לאכול "קרעפכין" בפורים [והטעם, על פי המבואר בכ"מ ענין דיום הכפורים הוא כ-פורים, ראה מנהגי חב"ד ליוהכ"פ בהערה].

טוב לעסוק מעט בתורה קודם שיתחיל הסעודה.

מפורים ואילך שואלים ודורשים בהלכות פסח (כולל ובמיוחד בנוגע להתעסקות ליתן מעות חטים ושאר צרכי הפסח לכל הזקוקים – סה"ש תש"ג ח"א ע' 351 הערה 134. ועוד. ומבצע פסח בכלל: חלוקת מצה שמורה. וראה שיחת פורים תשכ"ו. ש"פ פרה תש"מ).

הלכתא למשיחא: "חכמים הראשונים תקנו בזמן שבית המקדש היה קיים שיתחילו הדרשנים לדרוש ברבים הלכות הרגל שלשים יום לפני הרגל דהיינו **שמפורים** ואילך ידרשו הלכות פסח... לפי שכל אחד ואחד הדר בארץ ישראל חייב להביא ברגל ג' קרבנות עולת ראיה ושלמי חגיגה ושלמי שמחה וכל קרבן צריך להיות נקי מכל מום ומשאר דברים הפוסלים את הקרבן לפיכך תקנו חכמים לדרוש הלכות הרגל שלשים יום לפניו כדי להזכיר העם את הרגל שלא ישכחו להכין בהמות הכשרים לקרבן ויהיה להם שהות כל שלשים יום (שו"ע אדה"ז ריש הלכות פסח). [ומה שלא מתחילים מי"ג אדר, שלשים יום שלמים לפני י"ד ניסן, זמן הקרבת קרבן פסח, ובדיקת וביעור חמץ - ראה תוס' בכורות נו, ב. טורי אבן מגילה ל, א. ונת' באריכות בשיחת ש"פ תזריע תשד"מ]

החל **מהיום**, "מפורים ואילך" (שלושים יום לפני פסח – ראה בקטע שלפנ"ז ובהנסמן שם. וכ"ה בס' קדושת ישראל אות מב. אבל ראה בלוח כולל חב"ד) נזהרים מאכילת מצה. [לפי ש"בימים אלו (ש)מתחילים כבר ענין המצה" – לקו"ש ח"א ע' 293. וראה שו"ת אג"מ או"ח ח"א סקנ"ה. ולהעיר מזמן אפיית מצה – ראה ח"י סתנ"ט סק"ד. פמ"ג סתנ"ח בא"א סק"א]. כל שלשים יום לפני הפסח טוב ליזהר ולעיין בכל דבר שעושה שלא ישאר דבוק בו חמץ באופן שלא יוכל להסירו בנקל כשיגיע ערב פסח. [ובכמה מקומות נזכר שתוך שלשים יום קודם הפסח יש לחוש יותר בנוגע לחמץ. ויש בזה כמה פרטים וחילוקי דינים. ומהם: הזהירות לא לשאוב בכלי חמץ מיין שהוכן לפסח תוך ל' יום. כשראה שהכניסו למקום שפטור מבדיקה חמץ תוך ל' יום. בגדים שנתכבסו ע"י תערובת חמץ או ניירות שנדבקו בחמץ תוך

ל' יום. היוצא מביתו תוך ל' יום ובדעתו שלא לחזור עד אחר הפסח או לעולם. העושה אוצר תוך ל' יום ובדעתו שלא לפנותו עד אחר הפסח. ועוד].

חייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. [בגדר המצוה – ראה משנ"ת בארוכה בגליון הלכה יומית שי"ל לש"פ ויקרא אשתקד (גל' פ)]. ולפחות ישנה יותר מהרגלו. ואחד המרבה ואחד הממעט, ובלבד שיכוון לבו לשמים. ומכל מקום יראה להיות זהיר בענין נטילת ידים וברכת המוציא וברכת המזון ויהיה שמחה של מצוה. מי שהוא חלש בטבעו וכן מי שיודע בעצמו שעל ידי שתייתו יזלזל חס-ושלום באיזו מצוה, בברכה או בתפלה, או שיבוא חס-ושלום לקלות ראש, מוטב שלא ישתכר.

בכמה שיחות קודש נתבאר השייכות ליינ גשמי. אלא שבזה גופא, ידוע השקו"ט אם צ"ל ביין דוקא או בשאר משקאות המשכרים (שארף אם הטעם לפי שעיקר הנס ע"י משתה יין, גם שאר משקה המשכר דינו כיינ) – ראה יסושה"י פ"ז. גליוני הש"ס מגילה ז, ב. שו"ת התעוררות תשובה ח"ג או"ח סתצ"א. שבילי דוד סתרצ"ה סק"ג. נימוקי או"ח שם סק"ד. כה"ח סתרפ"ה סקמ"ה. משנת יעקב שם. שו"ת פאר עץ חיים או"ח סל"ו. להורות נתן ח"ט סכ"ב. ועוד. וראה הנסמן בס' לבסומי בפוריא (טיגרמן) פ"ה סק"ב.

ולהעיר ממשמעות שיחת זאת חנוכה תשל"ט, ביין דוקא ולא בשאר משקאות המשכרים. ובשיחת פורים תשל"ט – לומר לחיים על יין דוקא. ולהעיר גם משיחת ליל ב' דחגה"פ תשכ"ה.

הוראה מיוחדת בדין ד"לבסומי" כשפורים חל ביום ראשון – ראה שיחת פורים תש"מ.

הקיא כל מה שאכל ושתה לא יברך ברכה אחרונה. וי"א שגם לא יצא ידי חובת סעודת פורים, ולכן אם לא נשאר כזית במעיו יאכל שוב. (ופשוט שאם אכל כזית במשך היום סגי. ובפרט שמעיקר הדין א"צ פת).

דיני שתוי ושכור:

שתה רביעית יין בבת אחת אסור בתפלה, ואל יתפלל עד שיסיר יינו מעליו אע"פ שיכול לדבר לפני המלך ואינו משתבש. [יין שבתוך הסעודה אינו משכר. וי"א גם לפני המזון. ובסעודת שמחה אפילו בתוך הסעודה משכר. והכלל בזה, שהכל לפי מה שהוא אדם ולפי מה שמבין בדעתו. גם שאר משקים המשכרים חשובים כיינ (לגבי תפלה, ולכל הדעות)]. כל אחד שהוא שתוי די לו להמתין לפי מה שמרגיש בנפשו שיפיג יינו.

ואם שתה יותר מרביעית, אם עדיין יכול לדבר לפני המלך, אם עבר והתפלל תפלתו תפלה ואין צריך לחזור ולהתפלל כשיפוג יינו.

אבל אין נזהרין עכשיו ביינות שלנו, שמתפללים אע"פ ששתו רביעית יין ויותר, כיון שאנו מרגישים ויודעים ביינות שלנו שאינם חזקים. וכל שכן אם מתפללים מתוך הסידור שבידם שאין חוששין לשכרות מעט. ואף בעל פה אין לחוש כל כך עכשיו מלהתפלל כשהוא שתוי אם יעבור זמן התפלה עד שיפיג יינו, כיון שעכשיו אין מכוונים כל כך בתפלה. [וראה במג"א סוסי' צט שביו"ט יכול להתפלל אע"פ ששותה קצת דאא"פ להמתין עד שיפיג יינו. ועיי"ש במגן גבורים דה"ה בפורים. וראה בתהל"ד סק"ג שההיתר ביו"ט לפי שמצוה לשתות. אבל, בשו"ע אדה"ז השמיט יו"ט. וי"ל].

אבל אם שתה באופן שאינו יכול לדבר לפני המלך נקרא שכור. ואם עבר והתפלל תפלתו תועבה וכאילו עובד ע"ז. וצריך לחזור ולהתפלל כשיסיר יינו מעליו. ולכן צריך ליזהר בזה אף עכשיו [ביינות שלנו]. ואפילו עבר זמן תפלה משלים אותה בזמן תפלה שלאחריה. [ונקרא אונס, אע"פ שהתחיל לשתות לאחר שהגיע זמן התפלה, מפני שלא היה יודע הזמן, שהיה סבור שיהיה לו שהות להתפלל לאחר שיפיג מן היין המועט. ואח"כ נמשך לבו אחר המשתה ושכח על התפלה ונשתכר כל כך עד שלא נשאר שהות להסיר יינו מעליו טרם עבור זמן התפלה]. ושתוי מוחלט שמכיר בעצמו שיכול לדבר לפני המלך, צריך שיעידו בו חבריו. ואין דעתו של שכור מכרעת.

בנוגע לקריאת שמע וברכותיה – י"א שהשתוי ג"כ אסור בקריאת שמע כמו בתפלה, וברכות קריאת שמע הן כקריאת שמע עצמה. אבל, להלכה, אם אירע ששתה [אפילו יינות חזקים] לא ימנע מקריאת שמע מפני שהוא ספק של תורה. וכל הקורא קריאת שמע אפילו מספק צריך לקרותו בברכותיו. אבל השכור, דינו כדין תפלה, ואסור בקריאת שמע וברכותיה.

בנוגע לברכת המזון – כל שיכול לדבר לפני המלך, אפילו אינו יכול לדבר כראוי, שמדבר וניכר מדיבורו שהוא שתוי אלא שאינו נכשל ומשתבש, מברך הוא ברכת המזון לכתחילה. אבל אם הוא שכור שאינו יכול לדבר לפני המלך בלא שבוש, יש אומרים שאינו מברך ברכת המזון וברכת שכור תועבה. ויש אומרים אפילו שכור שאינו יכול לדבר לפני המלך כלל מברך ברכת המזון. ולכתחלה יש לחוש ולברך קודם שבא לידי כך. ואם אירע שנשתכר, אעפ"כ יברך ברכת המזון כי הוא ספק של תורה ולהחמיר. ואינו צריך לחזור ולברך כשיפיג יינו בעוד שלא נתעכל המזון שבמעיו, כי ספק ברכות להקל. שאר כל הברכות כולן יכול לברך, אע"פ שהוא שכור, לפי שדי בכוונה כל שהוא אע"פ שהיא משובשת.

להורות בדבר הלכה – יזהר כל אדם [ולא רק כהן] שלא יורה כשהוא שתוי יין או שאר דברים המשכרים אפילו בדבר פשוט (רמ"א יו"ד סרמ"ב סי"ג). והוא לאו דאורייתא (סהמ"צ להרמב"ם מל"ת עג. חינוך מצוה קנב. וי"א שהוא באיסור עשה. ובשאר משקין – י"א שהוא דרבנן). וצריך ליזהר גם ביינות שלנו (שו"ת תה"ד סמ"ב).

ביין – השיעור הוא רביעית יין חי שאינו מזוג במים בבת אחת. ובפחות מרביעית – רק כשארין דעתו מיושבת עליו. בשאר משקין – כל שמשער בעצמו בעצמו שדעתו צלולה מותר להורות. אף שיין שבתוך הסעודה אינו משכר, בסעודת שמחה כגון פורים, אע"פ שלא שמה שמה אלא בסעודה, אין להורות, שמתוך שמחה משתכר גם בתוך הסעודה (או לפי שמרבים בשתיה). ואסור להורות כל אותו היום אא"כ נתן דעתו כבר על הפסק, או שמרגיש שסר יינו מעליו. בדבר שהוא ברור בפסוקים, שהצדוקים מודים בו, וזיל קרי בי רב הוא מותר להורות.

הגיע לשכרותו של לוט [והוא השכור שעושה ואינו יודע מה יעשה] פטור מכל המצוות. ואינו יכול לברך שאר כל הברכות כולן. ואינו ראוי להצטרף למנין ולזימון. [ויש מחמירים שלא לצרף למנין גם שכור שאינו יכול לדבר לפני המלך].

השכור [אפילו הגיע לשכרותו של לוט] הוא כפיקח לכל דבריו, ולכל עונשין שבתורה דינו כמתכוון. ואם הזיק בעת שכרותו חייב גם בפורים [וגם המזיק מחמת **שמחת** פורים במקום שנהגו כן (ולא רק מחמת שכרות גרידא) – ראה מג"א סתרצ"ה סק"ז וסק"ח. ערוה"ש שם ס"י. משנ"ב סקי"ג. וראה א"ר סוס"י תרצו בשם השל"ה].

הלכתא למשיחא: [ולהעיר שכהן היודע מאיזה משמר הוא ומאיזה בית אב הוא אסור לשתות יין אותו היום גם בזמן הזה. וראה לקוטי שיחות ח"ב ע' 618 שמכאן שבנין ביהמ"ק יכול להיות מיד, גם בפחות מכדי הילוך מיל]: כל כהן הכשר לעבודה, אם שמה יין אסור לו להכנס מן המזבח ולפנים. ואם נכנס ועבד עבודתו פסולה וחייב מיתה בידי שמים. ומותר ביין כל שהוא ואינו מוזהר אלא על רביעית. ואף על רביעית אינו באזהרה אלא כששתאו דרך שכרות רביעית יין חי בבת אחת מיין שעברו עליו ארבעים יום. אבל אם הפסיק בה או שנתן לתוכו מעט מים פטור.

היה שכור משאר משקים המשכרים אסור להכנס למקדש [ולדעת המנחת חינוך (מצוה קנב. וכ"מ דעת אדה"ז) בשאר משקים אין שיעור, וכל שמשתכר אסור בביאת מקדש]. ואם נכנס ועבד והוא שכור משאר משקים המשכרים הרי זה לוקה ועבודתו כשרה. וי"א שגם בשאר משקין המשכרים דינו כשותה יין ומחלל עבודה וחייב מיתה בידי שמים.

וכן אסור לכל אדם בין כהן בין ישראל להכנס למקדש כולו מתחילת עזרת ישראל ולפנים כשהוא שתוי יין או שיכור אע"פ שאינו באזהרה, שאין זה כבוד ומורא לבית הגדול והקדוש שיכנס בו מנוול.

התקנה הידועה אודות ההגבלה בשתיית משקה שייכת גם בפורים.

ונשמרתם מאד לנפשותיכם: צריכת אלכוהול מופרזת עלולה לגרום להרעלה ואף לגרוע מכך, רחמנא-ליצלן. ישנה גם סכנה חמורה לנהוג תחת השפעת אלכוהול. על הורים להיות ערים לתופעת שתיית אלכוהול בקרב הצעירים ולהסביר להם את

הסכנות הכרוכות בכך. [בנוגע לשתיית יין לצעירים – ראה קיצור שו"ע סל"ב סי"ח. וראה יבין שמועה להתשב"ץ מאמר חמץ בשם הרופאים. שבילי אמונה נ"ה ע' 114. ולהעיר שגם בנוגע לד' כוסות – י"א שאינו מעכב (ראה ח"י סוסי' תע"ב ובשעה"צ סק"ס. אבל ראה שו"ע אדה"ז שם סכ"ה)].

בשיחת פורים ה'תשמ"ח (סה"ש תשמ"ח ח"א ע' 303) הוצע שאחרי אכילת סעודת פורים: "טוב ונכון וכו' – אז מ'זאל מאכן א התוועדות הכי גדולה (כנוס את כל היהודים), מנער ועד זקן טף ונשים [כמובן – די אנשים בעזרת אנשים, די נשים – בעזרת נשים, און טף – אין ביידע ערטער], און דערנאך זאל די שמחה ואחדות נמשך ווערן אויך אין שושן פורים".

נהגו רבותינו נשיאינו לערוך בהתוועדויות של פורים מגבית עבור "קופת רבינו".

משיחת פורים תשי"ג (לקו"ש ח"ב ע' 8-537):

...מ'זוכט צו אנהאלטן און צו אויפשטעלן די אלטע מנהגים. אויב מ'וואלט געהאט ברייטע פלייצעס, עינים לראות ואזנים לשמוע, לב להבין ומוח להשכיל – דאן וואלט מען ניט זיין מוכרח נוצן דוקא די דרך סלולה, מ'וואלט קענען גיין אויך אויף נייע וועגן און צוקומען צו דער מטרה, לעלות בית א-ל. אויב אבער די זאכן פעלן, מוז מען גיין אויף די וועגן וואס מ'האט אויסגעטראטן פאר אונז. דעמאלט גייט מען אויף דער אחריות פון די וואס האבן אנגעוויזן און אויסגעטראטן די וועגן און אויף זייערע פלייצעס, און דערפאר זוכט מען אויפשטעלן די הנהגות, אויב אפילו, מצד כמה טעמים, זיינען זיי נפסק געווארן לזמן מה.

דער רבי (מהורש"ב) נ"ע פלעגט קלייבן געלט (אדער הייסן זיך מתנדב זיין) – בעת א פארברענגען – דריי מאל א יאר: שמחת תורה, י"ט כסלו און פורים. . פורים – פאר זיינע ענינים (מוסדות, תמיכה לאנשים פרטים וכיוצא בזה). . אז מען גיט דאס אויף די ענינים וואס דער רבי נ"ע פלעגט קלייבן און אין דעם זמן וואס ער פלעגט דאס קלייבן, וואס דאן איז אן עת רצון וסגולה אין דעם, ברענגט דאס תוספת ברכה און הצלחה, און מען קען קומען צום רבי'ן נ"ע און מאנען, ער זאל ממשיך זיין אלע הבטחות בפועל.

במקרה שנמשכה הסעודה לתוך הלילה אומרים "ועל הנסים" בברכת-המזון, זאת בתנאי שעדיין לא התפללו מעריב (באמצע הסעודה).

כתבו הפוסקים שיברך ברכת המזון תחילה ויאמר ועל הנסים, ואח"כ ילך לבית הכנסת להתפלל ערבית, ואח"כ יכול לאכול ולשתות ולשמוח עוד דהא מצוה בשמחה בשני ימים.

מובא בכמה שיחות (ראה שיחת פורים תשכ"ז. כ' כסלו, יו"ד שבט, וי"א ניסן תשל"ז. לקו"ש חל"ט ע' 282) שבסיום סעודת פורים היה הרמ"א מעורר אודות תפילת מעריב בזמנה ("שמנהג רמ"א ז"ל היה

יו"ל ע"י בית דין צדק דק"ק קראון הייטס | כז

בכל פורים ללבוש פרצוף ולהתנכר עצמו בבגדים אחרים וצעק בכל בית אשר מעריב בזמנו". [ובלקוטי שיחות שם נתבאר הדיוק ע"ד מעריב בזמנו דוקא].

קריאת שמע של ערבית: מצוה מן המובחר לקרותה מיד בצאת הכוכבים. וזמנה עד חצי הלילה 1:04. ואם עבר ואיחר אפילו במזיד, רשאי לקרותה אחר כך, ואם קרא עד שלא עלה עמוד השחר (5:49 לחשבון 16.1 מעלות) יצא ידי חובתו. ואם היה אנוס או שכור או חולה וכיוצא בו קורא לאחר עלות השחר קודם נץ החמה (7:10), ולא יאמר אז השכיבנו דלאחר עלות השחר אינו זמן שכיבה. אבל שאר הברכות, דהיינו שנים שלפני קריאת שמע וברכת אמת ואמונה עד השכיבנו אומר. בנוגע לתפלה (שמונה עשרה), י"א שאם איחר מלהתפלל עד עלות השחר, יכול להתפלל עד נץ החמה (וראה לקו"ש שם. קצוה"ש סכ"ז סקי"ג).

יום שני, ט"ו אדר, שושן פורים

אין אומרים תחנון, והוא רחום, א"ל ארך אפים, למנצח, תפלה לדוד וכו'.

בן עיר שהיה בספינה או בדרך ולא היה בידו מגילה בי"ד, ואח"כ נזדמנה לו בט"ו, קורא אותה בט"ו ובלא ברכה.

הלכתא למשיחא: כהנים בעבודתם ולוים בדוכנם וישראל במעמדם כולם מבטלים עבודתם בבית המקדש, ובאים לשמוע מקרא מגילה.

גם היום חייבים במשתה ושמחה קצת ואסור בהספד ותענית. אבל אין אומרים ועל הנסים.

בכמה שיחות נזכר שיש לנצל את יום שושן פורים להשלים מה שהחסירו בימי הפורים.

הלכתא למשיחא: בחמשה עשר באדר בית דין מוציאין שלוחים לתקן את הדרכים ואת הרחובות (בשביל עולי רגלים או דרכים לערי מקלט) ואת מקוואות המים. ונפנין בית דין לצרכי הרבים ולחפש ולבדוק על צרכי הצבור ועל עניני הקדשות. ויוצאין שלוחי בית דין ומסבבין לבדוק על הכלאים (משנה - שקלים פ"א מ"א ובפי' הרע"ב שם. רמב"ם הלכות סוטה פ"ד ה"א. רוצח פ"ח ה"ו. ערכין פ"ח ה"א. כלאים פ"ב הי"ג. וראה לקו"ש ח"ז ע' 228 ואילך. וראה בשו"ת בנין שלמה סנ"ה מדוע עשו כן דוקא בפורים דמוקפים. אבל לשון הרמב"ם (ערכין שם) ל"מ כן. וראה גם ערוה"ש העתיד הל' ערכין סמ"ט ס"ב. ועייג"כ הגהות הרש"ש ריש שקלים. הגרא"מ הורוויץ מוק"ו, א). ובו ישבו השולחנים בכל מדינה ומדינה ותובעין בנחת כל מי שיתן להם מחצית השקל יקבלו ממנו (רמב"ם שקלים פ"א ה"ט ע"פ שקלים שם מ"ג). [ולהעיר מס' מעשה רוקח ריש מס' שקלים (וכ"ה בכמה ספרי דרוש) שלעת"ל יתנו כל אחד **שקל שלם**. ולהעיר ממדרש הגדול נשא ו].

בנוגע להקרבת קרבנות צבור מתרומה חדשה כש"מהרה יבנה המקדש", בביאת משיח תיכף ומיד ממש, אף שלא הספיקו בשנה זו לגבות מחצית השקל מכל ישראל - ראה שיחת י"ג ניסן תשל"ח. ליל ד' דחגה"ס תנש"א (התוועדות תנש"א ח"א ע' 118).

הלכתא למשיחא: עתידה ירושלים להיות מגעת עד דמשק (ספרי דברים א. פירש"י זכרי' ט, א. אבל ראה פירש"י שם יד, ח). וצ"ע בזמן קריאת המגילה בירושלים דלעתיד. ואף שחלק זה אינו מוקף חומה מימות יהושע בן נון (ורק לעתיד דינו כמוקף חומה - ראה מהרש"א מגילה ו, ב. ולהעיר מסד"ה מגילה נקראת תשל"ט בנוגע לקריאת המגילה לעת"ל בירושלים המוקפת "חומת אש" דירושלים) - מ"מ מקום לקרוא בט"ו מדין סמוך ונראה (כיון שלא יהי' שבעים אמה ושיריים פנוי ביניהם, "מרוב אדם" (זכרי' ב, ח)). וראה בשו"ת בני ציון ח"ג קונט' שלום ירושלים. ולהעיר מתורת חיים בשלח (שמ, א). ואכ"מ.

בשיחת ש"מ ניסן תשי"ז (לקו"ש ח"ד ע' 1274) נאמר: "אף שבנוגע לקריאת המגילה אמרו שאינה נקראת אלא עד ט"ו (מגילה ב, א), אבל הציווי "מרבם בשמחה" נוגע לכל ימי החודש וכלשון רז"ל (תענית כט, א) משנכנס אדר מרבם בשמחה. וכמש"נ: והחודש אשר נהפך להם (אסתר ט, כב). ואם כן הוא הרי בכל יום ויום מימי חודש אדר צריך להרבות בשמחה, שמחה יתירה על השמחה שבימים הקודמים. (כי כאשר השמחה היא אותה המדה שבימים הקודמים, בלי הוספה וריבוי, אינה שלימות השמחה כיון שנתיישנה . . והרי אמרו משנכנס אדר מרבם בשמחה, שמכניסת חודש אדר צריך להרבות בשמחה בכל יום). ונמצא שביום ט"ו לחודש אדר צריך להרבות גם על השמחה שבפורים עצמו, ביום ט"ז - שמחה גדולה יותר וכו', עד שביום האחרון שבחודש אדר צריכה להיות שמחה מופלגה ביותר". (וראה גם ספר השיחות תשנ"ב ע' 391. ועוד).

ובשיחת ש"פ ויק"פ, פרה, ה'תשל"א נתבאר עוד יותר, שדוקא בהשמחה שלאחרי פורים, בחלקו השני של החודש, ישנה מעלת הגאולה, "מיסמך גאולה לגאולה", שמגאולת פורים, גאולה באופן ד"אכתי עבדי אחשורוש אנן", מגיעים לגאולת פסח, גאולה שלימה, ובאופן שאין אחריה גלות, בגאולה האמיתית והשלימה.

ביאור רחב בענין חזקה עושה שליחותו במה שאינו נהוג לברר שהמשלוח מנות ומתנות לאביונים הגיעו ליעדם

מאת מד"א וחבר הבד"צ הרה"ג הרב יוסף ישעי' ברוין שליט"א

נהגו העולם להקל לסמוך במשלוח מנות על השליח שעשה שליחותו (וכן במתנות לאביונים), וא"צ לברר שנתקיימה השליחות, שחזקה שליח עושה שליחותו.

וידועה הקושיא (ראה שו"ת אחיעזר ח"ג סע"ג סק"ב. ועוד) שבשל תורה ל"א חזקה זו, ומצות פורים מדברי קבלה גינהו, וה"ה כשל תורה.

וי"ל, ובהקדם שד"ז גופא שא"א חזקה שליח עושה שליחותו הוא רק מדרבנן (אחיעזר שם סק"ג. וכ"ה בכ"מ). ועפ"ז חזי לאצטרופי כמה סברות להיתרא:

א. לכמה דעות גם בש"ת אמרינן חזקה שע"ש (וכ"פ הרמ"א יו"ד סשל"א סל"ד), ובפרט כשהמשלח יבוא לידי מכשול (ראה שו"ת נוב"י מהדו"ק אה"ע ס"ב. וכ"ה בנדו"ד שי"ב מצוה – שו"ת חלקת יעקב או"ח סרל"ה. יבי"א ח"א או"ח סע"א סק"א. וראה כעי"ז (בענין אחר) מלא הרועים ח"א ערך רובא דתלי במעשה סקי"א. אבל להעיר מדעת הראשונים דגם לר"ש שחשע"ש אפי' בדאורייתא היינו רק בדבר מצוה (ס' הישר לר"ת חידושים סקכ"ה. רוקח סקצ"ד)).

ב. לאו כו"ע מודו שדינים כד"ק (ראה ר"ן ספ"ב דתענית).

ג. י"א שגם ד"ק דינם כשל דבריהם (רשב"א ד"ה ה"ג – מגילה ה, ב. ריטב"א ד"ה גופא – שם. וראה שו"ת יבי"א שם סק"ב להתיר מטעם ס"ס, ספק שאינו אלא מדרבנן. ואת"ל שהוא מד"ק – ספק שמא ד"ק דינם כשל דבריהם. ואת"ל שדינו כש"ת – ספק שמא גם בש"ת חשע"ש).

ד. גם להאומרים להחמיר בד"ק, לא בכ"ד דינו כש"ת, והיכא דלא איתמר לא איתמר (וכדמוכח בכ"מ בפוסקים שהקלו לפי שמגילה מדרבנן. ובנדו"ד בפרט – שו"ת פני מבין סרל"ח (בהערות לסתרצ"ב)).

ה. משום מילתא דעבידא לאגלויי (כ"כ בעניננו בשו"ת האלף לך שלמה או"ח סשפ"ג. ושם שכש"כ כשחוזר ואומר שעשה שליחותו שנאמן. ואכן כ"כ בריטב"א עירובין לב, ב ד"ה אבל. אבל ראה דברי

שואל סשל"א ביוסף דעת סל"ד ד"ה אבל. ולהעיר ממעשרות פ"ד מ"ה. רמב"ם מעשרות פי"ב ה"ו. ושם מיירי בדמאי שדינו (לענינו) כש"ת, כדמוכח בעירובין לב, א, ועיי"ש בתוד"ה תאנים. ויל"ד בקל. ובטושו"ע יו"ד סי' קיט סי"ט מוכח שאפי' בלא ציוהו ליקח מפלוני אלא שאמר מעצמו – עיי"ש בש"ך סקל"ה. ואף דמיירי שם בגבינות גוים – מוכח שכ"ה גם בדמאי, שכ"ה ברשב"א תוה"ב ב"ד ש"ב. (וצ"ע ברשב"א חולין ו, ב). ועוד ראשונים. אבל ראה בב"י שם ד"ה כתב הרשב"א (הב'). וראה מש"כ בט"ז שם סקח"י ובש"ך שם סקל"ז להוכיח שהוא אפי' בדאורייתא. וראה ביהגר"א לשו"ע שם. תורע"ק ופאת השולחן דמאי פ"ד מ"ה).

ו. לכמה דעות, במשלו"מ גם בלא עשה שליחותו יצא המשלח משום תן כזכי (ובפרט לדעת הרמ"א סתרצ"ה ס"ד שגם כשרעהו לא קיבל יצא – חלקת יעקב שם. ולהעיר משיחת פורים תש"כ. ועפ"ז א"ש שכ"ה גם למש"כ המשל"מ בכורות פ"ד ה"א (ועוד) דל"א חשע"ש אפי' בדרבנן כשתלוי ביד אחרים לקבל. ושו"מ שכ"כ ליישב בשו"ת הרד"ד או"ח סוסי' מט. ועוד להעיר שעפ"ז י"ל שבמתל"א עדיף טפי, שאפי' באומר הולך הוי כזכי בעני – שו"ע חו"מ סקכ"ה ס"ה. וראה ערך שי או"ח סתרצ"ד ס"א שבמתל"א אא"פ ליתן לשליח לפני פורים מה"ט).

ז. בדלא איתחזק איסורא יש להקל אף בדאורייתא (כ"מ ל' הרמב"ם תרומות פ"ד ה"ו: באיסורין. וראה שו"ת בית שלמה או"ח סע"ג שרק באופן שיש חזקה אחרת כנגדו. וראה כעי"ז בשו"ת אחיעזר שם. ויל"ע בנדוד מצד חזקת מ"ק. ואכ"מ. אבל בשו"ת האלף לך שלמה שבחזקת חיוב יש להחמיר. וראה מה שהעיר בזה בשו"ת יבי"א שם סק"ג).

ח. בשליח שהוא ציר נאמן לשולחיו שהוחזק כך זמן רב (כבניו וכו') חזקה שעשה שליחותו (שו"ת צ"צ אה"ע סע"ה סק"ה).

ט. כשהתחיל כבר שליחותו סומכים שגמרו (כ"מ בתורי"ד עירובין לא, ב. וכ"כ בהגהות מעשה רוקח לשו"ע או"ח סת"ט. וראה בארוכה בית אהרן הל' גיטין סקי"ט סק"ח ד"ה וכעת נבא. אבל ראה שו"ת דברי חיים אה"ע ח"א ס"ו (אליו). ובענינו – האלף לך שלמה שם, ובאו"א, שעכ"פ איתרע חזקת חיוב).

יוד. במקום שזה גופא המצוה לשלוח ע"י שליח א"צ לדין שליחות ול"ש לדון בגדרי חשע"ש (כ"כ לתרץ במשמרת חיים ח"א עניני פורים ע' עג. ועפ"ז א"ש הקושיא משעיר לעזאזל – ראה שו"ת אפיקי ים שם. ועוד. וראה גם האלף לך שלמה שם, שבנדוד גלי קרא דמהני ע"י שליח).

יו"ל ע"י בית דין צדק דק"ק קראון הייטס | לא

יא. כשהבטיח השליח שיעשה י"א דמהני (מחנה אפרים שלוחין סכ"א, ששארית ישראל לא יעשו עולה. אבל עיי"ש בסו"ד מש"כ לחלק. ועוד, שבפירש"י עירובין (לא, ב ד"ה דילמא) משמע שבלא הבטיח ל"מ גם בדרבנן. וכ"ה במאירי שם לא, ב ד"ה אמר. וראה גאון יעקב שם לב, א ד"ה ה. וראה גם שו"ת צ"צ אה"ע סער"ה סק"ח דל"ש חשע"ש אלא כשקיבל השליחות והבטיחו וסמכה דעתו, אבל לא כשמינה שליח שלא בפניו. וראה שו"ת אפיקי ים ח"ב ס"ז בהגה. נחל יצחק סע"ח סק"ב ענף ח ואילך. אחיעזר שם סק"ד. משפט שלום סקפ"ג ס"ד סק"ו. משנ"ב סת"ט סקמ"ט).

ועוד ילה"ע שבשליח שאימת המשלח עליו ומקפיד לקיים ציווי המשלח חזקה שעשה שליחותו (צ"צ שם סי' קה סק"ו). וכן בפתח השליח מעצמו שרוצה לעשות שנראה מדבריו שחפץ בהשליחות ביותר מהני (ע"פ רמב"ם מעשרות פ"א ה"ח ובנו"כ שם ומשל"מ בכורות פ"ד ה"א – צ"צ שם ושם. שם סרפ"ה סק"ד. אבל ראה מאירי עירובין לב, א ד"ה חבר. וראה גר"א לירושלמי מעשרות פ"ב ה"א – באו"א. וראה מעדני ארץ מעשרות פ"ב ה"ו).

ובמשלו"מ ומתל"א ע"י חברות וארגונים – נוסף טעם לשבח דאומן ל"מ אומנותי (ראה שו"ת צ"צ סנ"ה שם כשאומנותו בכך). וי"ל גם דל"ג מבי"ד שאין מתעצלים (עירובין לב, א). וכ"ה גם בשליח בי"ד (תומים סי"א באורים סק"ט. נתה"מ שם ביאורים סק"א).

וכן בנותן מעות לשליח סגי (ראה שו"ת אחיעזר שם סק"ג בסופו – בדא"פ. שם סק"ד ד"ה ומה שתמה. וכ"ה בערוה"ש חו"מ סקפ"ב ס"ז. ובארוכה – בבית אהרן שם ד"ה ומעתה ניתנה. וראה שו"ת שבה"ל ח"ט סרל"ו סק"ג).

אבל ל"ש לומר דל"ח להא, כיון שעיי"ז ה"ז גזל בידו – שהרי יכול למוסרו לאחרי פורים, או להחזירו למחרת למשלח. אמנם בארגונים מיוחדים שנשכרו לשם כך – י"ל כנ"ל. (וראה סברת השואל (בעל בנין שלמה) בשו"ת אחיעזר הנ"ל סק"ד – משום גזל שכר מצוה).

אמנם בקטן לכאורה צריך לברר כיון שאף בדרבנן כ"ה (ראה שו"ע או"ח סת"ט ס"ח ובמג"א סקט"ז. ושם שצ"ע באומר הקטן מעצמו שיעשה. ובעניננו – שו"ת חלק"י שם. יבי"א שם בסופו. ולהעיר שי"א שבכל שליח היכא שאפשר לברורי מבררין – ראה מתן שכרן של מצות להפמ"ג חקירה ד. ישועו"י או"ח סת"ט סק"ג. דברי שאול שם. שפת אמת עירובין לב, א בתוד"ה תאנים. ולהעיר מריטב"א פסחים ד, א ד"ה דלית' שלא כל החזקות שוות).

וראה מש"כ בעל הגהות אליעזר בקובץ יגדיל תורה ירושת"ו גל' יג ע' 1310 שכשהקטן מביא מנות ששלח המקבל בחזרה מתברר שקיים שליחותו. ועייעו"ש שהעיר בחלק מסברות הנ"ל.

רגע של הלכה

נמסרו ע"י הרב יוסף ישעי' ברוין שליט"א
מרא-דאתרא וחבר הבד"צ דשכונת קראון הייטס

לראות ולשמוע את ההלכה היומית

טלפון:

347.696.7802 (ארכיון #3)

בא"י: 972.3.97.86.898

אימייל

שלח אימייל עם בקשה להרשם לכתובת
halacha2go@gmail.com

אתר:

www.halacha2go.com

וואטסאפ:

תוסף מספר 1.347.456.5665 לרשימת אנשי הקשר שלך ושלה לשם
בקשה לימנוי.

מצה שמורה בהשגחת הבד"צ דקראון הייטס

הרה"ג אהרן יעקב שליט"א שוויי
והרה"ג יוסף ישעי' שליט"א ברדין

שמורה משעת קצירה. קצירה, טחינה לישה עריכה ואפיה

בתכלית ההידור והזהירות ע"י שומרי תומ"צ

להזמנות

נא להתקשר לטלפון: 718-953-0015

או באימייל: beisdinmatzah@gmail.com